

UNDERDÅNIGT BETÄNKANDE

MED

FÖRSLAG TILL FÖRORDNING

ANGÅENDE

BESKATTNING AF MALTDRYCKER.

AFGIFVET AF

DE TILL AF KONGL. MAJ: T FÖRORDNADE KOMITERADE

DEN 30 JUNI 1881.

STOCKHOLM, 1881.

KONGL. BOKTRYCKERIET.
P. A. NORSTEDT & SÖNER.

1958

STORMÄGTIGSTE, ALLERNÄDIGSTE KONUNG!

Den af Eders Kongl. Maj:t den 24 augusti 1877 nedsatta komité för öfverseende af gällande bränvinslagstiftning har genom nådigt bref den 22 mars 1878 erhållit bemyndigande att, jemte

fullgörande af förut erhållet uppdrag rörande bränvinslagstiftningen, inkomma med förslag ej mindre till ändringar i gällande författningar angående försäljning af vin och maldrycker, än äfven till de särskilda bestämmelser i afseende på maldrycker, som af en sådan förändrad lagstiftning kunde anses påkallade, hvarjemte Eders Kongl. Maj:t, i anledning af komiténs, med särskildt fästadt afseende å möjligen ifrågakommande beskattning af maldrycker, framställda begäran om utseende af lämplig person att i utlandet taga kännedom om gällande lagstiftning i afseende på tillverkning och försäljning af sistnämnda drycker, uppdragit åt professoren i medicinsk och fysiologisk kemi vid universitetet i Lund J. R. T. Lang att, efter samråd med komitén, i omförmålta afseende besöka de främmande länder, om hvilkas lagstiftning det kunde anses erforderligt att vinna kännedom, samt att derefter biträda komitén med utarbetande af det förslag i ämnet, hvartill omständigheterna kunde anses föranleda.

Vidare och efter det professoren Lang för nämnda ändamål besökt Norge, Tyskland, Österrike, Belgien, Frankrike och England samt komitén erhållit del af de utaf honom dervid gjorda iakttagelser, har Eders Kongl. Maj:t den 11 sistlidne februari anbefalt komitén att uppgöra förslag till författning angående beskattning af maldrycker och med samma förslag till Eders Kongl. Maj:t inkomma före utgången af derpåföljande juni månad.

I sammanhang härmed och då utaf komiténs förutvarande ledamöter statsrådet och chefen för kongl. civildepartementet F. Hederstierna vore af detta sitt embete hindrad att i komiténs arbeten vidare deltaga samt bruksegaren C. Hammarhjelm, generalkonsuln C. O. Berg och ledamoten af riksdagens andra kammare S. Nilsson i Efveröd anmält sin önskan att ur komitén utträda, har Eders Kongl. Maj:t, med bemälte komitéledamöters entledigande, till ledamöter i komitén i nåder förordnat undertecknade, Lyttkens, Wieselgren och Heiss.

Till fullgörande af sistberörda nådiga uppdrag sammanträdde komitén här i hufvudstaden den 19 sistlidne februari, hvarefter komitén dels in pleno och dels genom särskilde delegerade samt med biträde af professoren Lang haft öfverläggningar i ämnet.

Med underdånig anmälan, att den af professoren Lang afgifna berättelse angående den utländska lagstiftningen i ämnet blifvit särskildt till trycket befordrad, får komitén härmed i djupaste underdånighet öfverlemnna sitt betänkande med förslag till förordning angående beskattning af maldrycker.

Med djupaste vördnad, trohet och nit framhärda:

Stormächtigste, Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste, tropligtigste
tjenare och undersåtar

A. H. FOCK.

Sten Stenberg.

Moritz Rubenson.

L. Norin.

I. Lyttkens.

Sigfrid Wieselgren.

F. Heiss.

A. L. van der Hagen.

Stockholm den 30 juni 1881.

Vid anlitan­de af den utväg, en indirekt beskattning erbjuder för statsinkomsternas höjande, gäller såsom numera erkänd grund­ sats, att man, så vidt möjligt är, bör undvika hvarje åtgärd, hvar­ igenom de förbrukningsartiklar, som för den mindre bemedlades lifsuppehälle äro nödvändige, skulle komma att fördyras. Val måste således för behörigt tillgodoseende af statens finansiella in­ tressen å ena sidan tillses, att den skatt, som i detta syfte på­ kallas, varder fäst vid föremål, som under vanliga förhållanden mera allmänt förbrukas; men å andra sidan ligger stor vikt der­ uppå, att dessa föremål icke tillhöra verkliga nödvändighetsvaror utan den klass af förbrukningsartiklar, som framkallas af mera konstlade behof och utan men kunna undvaras.

Af gammalt har till sistberörde klass räknats icke blott de drycker, hvilka på grund af sin alkoholstyrka företrädesvis be­ nämnts spirituösa, utan jemväl sådana, som på ett eller annat sätt redts af malt. Äfven dessa senare äro nemligen mera eller mindre alkoholhaltiga och visa sig kunna vid omåttligt begagnande åstad­ komma berusning; och ehuru de visserligen innehålla närande be­ ståndsdelar, har dock värdet af dessa icke befunnits nog stort att kunna bereda maltdrycken anseende af att tillhöra verkliga nä­ ringsämnen. Erfarenheten torde ock tillfyllest hafva visat, att dessa drycker i likhet med de spirituösa vanligen användas såsom njutningsmedel; och under sådana förhållanden torde det ock hafva legat rätt nära till hands för statsintressenas målsmän att finna dem, särskildt med hänsyn till deras allmänna förbrukning, utgöra ett synnerligen lämpligt skatteobjekt.

De flesta länders beskattningshistoria visar ock, att så varit förhållandet. Redan för sekler tillbaka finnes »ölskatt» införd i långt ifrån få af de europeiska länderna, och för närvarande äro

maldrycker skattlagda i så väl alla Europas stater, utom Schweiz, Danmark och Sverige, som de Förenta Staterna i Nordamerika. Fråga är dock väckt om införande af maldrycksbeskattning jemväl i Danmark, och hvad vårt land beträffar, tillåter sig komitén erinra, huru som sagde skatteform härstädes icke gerna kan anses ny.

Bruket af maldrycker är, som bekant, så gammalt bland de skandinaviska folken, att man redan i eddan och sagorna finner det vitsordadt. I detta afseende torde vara nog att erinra, huru som i qvådet om Allvis på Tors fråga hvad den dryck heter, som alla ätter dricka i hvarje verld, den vise dvärgen svarar, att den kallas öl hos menniskor, »mun godt» hos åsar, dricka hos vanerna, maltsjö hos jättar och mjöd hos Häl, med hvilka namn han emelertid blott uppräknat olika slag af maldryck. Huru allmänt den användts röjes af sjelfva fornspråket, som med ordet *öl* sammanställer snart sagdt alla de ord, med hvilka familjehögtid, gille, gästabud deri utmärkas; i landskapslagarne talas om ölstemna, om barns-, bryllops-, budh-, pennings-, utfärtha- och ærftaöl samt ännu flere. Men att med det allmänna bruket jemväl följt ett missbruk, som icke förbisets, framgår rätt tydligt redan af de bekanta stroferna i eddaqvådet »den Höges sång», om att ölet »ej är så godt för menskors ätt som godt man säger», etc., men ännu otvetydigare af de bestämmelser i landskapslagarne, som styrka det anförda åldriga qvådet påståande, att »männens sans söfves af ölet». I både äldre och yngre *Vestgötalagen*, *Orbotæmal*, uppräknas bland nidingsverk »at dræpa man i ölbenk», och såväl af förstnämnde lag, Af Mandrapi, XIII, som af *Manhælghisbalken* i *Upplands-* (XXVIII) och *Vestmannalagen* (XVIII), af *Gotlandslagen* (18, 50, 52) samt af åtskilliga andra bestämmelser i våra gamla landskapslagar vitsordas sammanhanget mellan ölet såsom rusdryck och såsom föranledande våldsgerningar och brott. Hvilken betydelse ölet det oaktadt såsom nationaldryck egde, visas dock af andra lagrum, sådana nemligen, genom hvilka man i maldryckstillverkningens intresse söker bereda skydd och förkofran åt den inhemska humleodlingen. I *Magnus Erikssons landslag*, *Tjufvbalken*, XXVII, stadgas ända till dödsstraff för stöld af växande humle, och i *Christoffers landslag*, *Bygningabalken*, LX, bestämmes

böter för den landbo eller bonde, som ej »hafver humlegård med fyratio humlestänger, som humle växer vider». Sistberörda stadgandé åberopas ock af *Gustaf I* i det plakat af den 28 februari 1558, hvaruti han, liksom ofta förut, på det kraftigaste uppmanar rikets innebyggare att »dem sjelfve och menige riket till gagn och fördel» anlägga och vidmagthålla humlegårdar.

Samma kongl. plakat innehåller emellertid också ett allvarligt förbud mot »de många och otalige grofve synder», hvilka i landet bedrefves och bland hvilka särskildt nämnas svalg och »drinkerii». Sist anförda ordet gifver vid handen, att ännu allt jemt bruket och missbruket af maldryckerna följdes åt; och under sådana förhållanden torde det icke vara förvånande, att man redan nu uppfattat dessa drycker såsom särskildt lämpade för beskattning. Redan 1555 förekomma bland Stockholms stads inkomster accispenningar af öl, »som i staden såldes»; men först genom *Johan III:s* mandat af den 20 september 1572 stadgas för hela riket maldrycksbeskattning genom införande af viss afgift vid sagde dryckers försäljning.

»Alldenstund uti all land och konungariket», heter det i nämnda mandat, »brukeligt är, att de, som sådana drycker hafve till köp, pläge göra öfverheten en tillbörlig rättighet deraf; därför hafve Vi för denna tids lägenhet med vårt älskelige riksråd och gode män det så förordnat och beslutit, att så många, som någre drycker anten främmande eller inländske inlägga till köp, det vare sig af hvad slag det helst vare kan, och med kannetal utvälje, de skole efter denne dag göra Oss och riket en tillbörlig accis deraf efter den ordning som härefter följer, nämligen för hvart åm vin, hvad namn det helst hafva kan, två slagne daler, för hvar tunna mjöd eller hiörsdranck, anten han här inrikes eller utrikes blandat är, en slagen daler. Desslikes af ett fat pryssing halfannan slagen daler, af en tunna svenskt öl en ort af en slagen daler; dock de privilegier aldeles oförkränkte, som Vi öppne stadskällare här i riket i synnerhet tillförene gunsteligen efterlätit hafva.»

Till denna försäljningsavgift lade *Gustaf II Adolf* ett halft århundrade senare en ny. Det skedde, i enlighet med 1622 års riksdagsbeslut, genom den samma år utfärdade ordning, huru-

ledes skall hållas med bryggningar och hvad accis deraf gifvas skall».

I denna »ordning» stadgas först, att i alla städer öfver hela riket »uppå belägne orter» skola upprättas vissa bryggghus och förordnas så många bryggare, som ståthållare eller fogde samt borgmästare och råd kunna pröfva uti hvar stad nödige vara. Samme bryggare skulle vara så förmögne, att de kunde »utan något mangel» väl uppehålla staden med bryggande, och borde alltid hafva öl i förråd, hela eller halfva lästetals eller tunnetals i sänder till att sälja. Derefter bestämmes rörande tillverkningskontrollen, att när bryggaren vill brygga, skall han, förr än han tänder under, gå till uppsyningsmannen och anmäla huru mycket malt han den gången vill brygga, hvilket uppsyningsmannen »strax granneligen skall teckna till boks och bryggaren der uppå en sedel gifva att han sig tett hafver»; åsidosatte bryggaren hvad sålunda föreskrifvits, skulle han böta 40 mark. Så snart han bryggt och försålt ölet, då skulle han straxt presentera sig hos uppsyningsmannen med den sedel han af honom mottagit, »och genast aflägga accisen för det han den gången bryggt hafver»; och skulle han gifva »af en tunna öl 2 öre, en tunna svagt öl 1 öre och af en tunna spisöl ett halft öre uti accis». När denna sålunda erlagts, skulle uppsyningsmannen »gifva bryggaren en annan sedel igen», att han för den bryggningen gjort allt klart.

Bryggare egde dock ej rätt att försälja öl i minut, utan allenast hela eller halfva läste- eller tunnetal. Beträddes han med att sälja öl kannetals, skulle han mista sitt »embete» för alltid och derjemte böta 40 mark.

Vidare stadgades, att starkt öl skulle bryggas $1\frac{1}{4}$ tunna af hvar tunna malt; befans det svagare men vore dock såldt för laga vara, då hade bryggaren förbrutit det till hospitalet och skulle böta 40 mark. Brukade han andra än »rätte tunnor efter stadsens mål», vore böterna 400 mark.

Det finansiela syftet med ordningens ofvan anförda utgångspunkt kunde tydligen icke gerna stå tillsammans med fri husbehovsbrygd. Också bestämmes i 7:de punkten, att blott »så länge som bryggare icke äro tillfyllest uti städerna eller så många i hvar stad som staden vedertorf», tillåtes »borgare och andre i

staden bo» att brygga hvar till sitt husbehof. »Dock», heter det, »skall ingen fördrista sig till att brygga eller undertända, ehuru liten bryggning det ock är, förr än han derom hafver gifvit uppsyningsmannen tillkänna och sedel deruppå tagit», så framt han därför icke skulle böta 40 mark. Och i 8:de punkten stadgas, att när den färdigbrygda varan inlåtits i tunnor, skulle vederbörande lika som stadens bryggare »straxt gå till uppsyningsmannen», göra besked för hvad de bryggt och accisen genast erlægga: för 1 t:a öl ett öre, för 1 t:a svagöl $\frac{1}{2}$ öre och för 1 t:a spisöl $\frac{1}{4}$ öre; hvaruppå uppsyningsmannen skulle lemna betalningsbevis.

Jemte förbud för krögare eller andra, som i städerna försälde öl kanntals, att sjelfve brygga öl ens till husbehof, vid 40 marks böter och everdlig förlust af sin krögareätt, innehåller 1622 års bryggareordning ännu ett stadgande, och ett ganska vigtigt, — det nemligen, hvarigenom kontrollen åvägabringas å bryggarnes tillverkningsanmälningar. »Borgare», heter det i ordningens 10:de och sista punkt, »och andre, i staden boendes, som icke krögare äre, och vele köpa öl, sötöl eller spisöl af bryggaren, skola sig först angifva hos uppsyningsmannen och ansäga, hvad eller huru mycket de vele köpa och deruppå taga en sedel till bryggaren. Och strax aflägga accisen, af en t:a öl ett öre, en t:a sötöl $\frac{1}{2}$ öre och en t:a spisöl $\frac{1}{4}$ öre. Sedan må han det obehindradt köpa. Och skole bryggarne icke sälja något öl, förr än de hafve uppsyningsmannens sedel deruppå: säljer han eljest böte 40 mark, till fördelning, som i förut anförda fallen, mellan konungen, staden och målseganden».

I en särskild krögareordning, som utfärdades samtidigt med den nu anförda, bestämdes om visse krögares förordnande i hvar stad med uteslutande rätt att kanntals försälja svenskt öl, »innan och utan hus»; främmande viners och maldryckers samt bränvins försäljande uppdrogs deremot åt andra, enligt ännu en annan krögare- och gästgifvareordning. Svenskölkrögarna förständigades att endast hos stadsbryggarne inköpa sitt öl; och så snart som krögaren, enligt lydelsen af 5:te punkten, »köper ölet af bryggaren, då skall han det ansäga hos uppsyningsmannen och skrifva låta, huru mycket det är och af hvem han det köper och så genast accisen aflägga. Nämligen 1 T:a öl 4 öre, 1 t:a svagöl 2 öre

och 1 t:a spisöl 1 öre». Åsidosättandet af stadgandet straffades med 40 marks böter och ölets mistande »till hospitalet».

Med dessa förordningar var således ej blott som förr försäljningen utan äfven tillverkningen af maltdrycker beskattad, då nemligen, såsom ofvan anförts, accisen skulle erläggas af bryggaren *för hvad han hade bryggt*, och tillverkningen derjemte gjorts beroende af den anmälda maltmängden. Kontrollbestämmelserna för tillverknings- och försäljningsbeloppens utrönande kunde dock icke vara särdeles betryggande, då uppsyningsmannen, i händelse bryggaren och krögaren ville förena sig om att föra honom bakom ljuset, svårligen egde medel att förekomma det. Längre dröjde det heller icke förrän klagan i detta afseende förspordes. I k. förordningen den 8 februari 1641 förklarar drottning Christina, det hon »icke utan förtret och misshag» förnummit, huruledes med tillverkningsaccisens erläggande »esomoftast förlöper någon oriktighet och underslef, enkannerligen derigenom, att en part såväl i Stockholm som våre andre städer understundom i bryggande — — förtiga och mindre ansäga än som de förbrygga — — låta, somliga ock understå sig hemligen och utan undfängen accissedel att brygga — — och således försnilla oss och kronan vår rättighet.» Till förekommande häraf bestämmes nu, att första gången förbrytelse sker, halfparten af och andra gången allt det oansagda godset skall vara förbrutet, i senare fallet med tillagd »vilkorlig» penningbot, »allt efter som brotten finnas store och grofve till».

Troligen har icke ens härigenom det öfverklagade förhållandet förekommit. Vid följande årets riksdag uttrycker åtminstone regeringen i resolutionen den 25 februari å städernas besvär sitt missnöje med, att borgmästare och råd med borgerskapet icke allenast icke hulptit i verket ställa k. förordningen om inrättandet af allmänna brygghus, utan nu till och med ansökt och begärt, att dem hädanefter måste tillstädjas med bryggande i deras hus, såsom vant vore, continuera; och »K. Maj:ts itererade stadga och ordning om bryggiare och krögare öfver hela riket», den 20 november 1664, inledes med den förklaring, att ehuruval noggsamt vore kunnigt hvad som i saken vore belevat och påbudet och detsamma än yttermera hvart år på allmänna rådstugan blefve borgerskapet och andre, som vederborde, allvarligen påmint, skedde likväl att en-

kannerligen bryggare- och krögareordningar, till kronans intraders förminskande och afsaknad, ringa attenderades utan tillbakasattes. Derföre ville K. M:t dem nu iterera med allvarlig befallning, att en hvar, som det anginge, stälde sig dem till hörsam och underdånig efterrättelse.

Såsom redan af författningens öfverskrift framgår, äro 1622 års ofvan omförmälta båda förordningar här sammanslagna. Innehållet är icke fullkomligt detsamma; men det vill synas, som om den nya ordningen icke afsåge att upphäfva de äldre, der ej dessas bestämmelser stode i tydlig strid med den nyas. Liksom förut inskärpes i denna bryggares och krögares olika försäljningsrätt samt förbudet för krögare att »bryggia liten bryggning eller stor», eller att sälja annat än svenskt, således intet främmande öl, för hvars försäljning särskild ordning rörande tapperiansaccisen af alla slags främmande drycker gälde. Vidare uppställes den skilnad mellan svenskölkrögarna, att en part af dem skola »uthkröga» starkt öl, en annan part svag- och spisöl; de förra åläggas att på sina krögaretaflor, d. v. s. skyltar, hafva målade ölglas, de senare skola deremot på sina »hafva en träkanna utmälad». Men för den förut medgifna husbehofsbygden utstakas nu en ny anordning. »Alldenstund», heter det i 3:dje punkten, »igenom det myckna hembryggeriet icke allenast accisen märkeligen varder för snillad, i ty de angifva till husbehof och dock brygga till salu, oförsvarligen afhändandes Oss halfva accisen», utan ock genom bryggandet i trånga och obeqvåma hus sätta staden »i största fara och eldsvåda; hvarföre är vår nådige vilje och befallning, det borgmästare och råd tillse, att med forderligaste och innan tillkommande midsommar så många publique brygghus blifva uppsatte, att alle och hvar man kunne sig deraf till husbehofs bryggande betjena emot en lindrig vederkänsl och betalning». Husen borde för de fattiges skull lämpas äfven för smärre brygder, och en åkare vid hvart brygghus förordnas som mot lindrigaste taxa betjenade dem, som ej med egna hästar kunde forsla sitt malt och sin dricka dit och dän. Sedan dessa brygghus inrättades, förbjöds en hvar att brygga hemma, vid brygdens förlust och 40 marks böter 1:sta gången, samt andra gången dubbelt högre böter och förlust jemväl af bryggekittel och redskap.

Den 2 maj 1672 »itereras» ånyo »Brygg- och krögare-ordningen», denna gång i förening med ordningarna för åtskilliga andra embeten. Borgmästare och råd tillerkännas rätt att bestämma taxa för försäljningen både »i gross» och i smått; tillförordnade profvare skola godkänna ölet, och en äldre bestämmelse om prof för bryggareembetet skall utan uppskof ställas i execution. I små och oförmögna landsstäder kunde bryggare af inspektoren med Accisrätten tillåtas bruka krögarehandling med sitt öls uttappande, men sådana, som strax utanför städerna och under deras jurisdiktioner brygde öl och sålde det kannetals utan någon afgift till kronan, förbjödos så göra förrän de anmält det på acciskammaren i staden och erlagt föreskrifven afgift.

Beträffande denna innehåller 8:de punkten en icke oviktig bestämmelse. »Emedan en olikhet är» — så lyder stadgandet — »emellan bryggeriernas angifvande uti saluaccisen; derföre vill Kongl. Maj:t, att alla bryggare skola härefter betala ett för allt uti accis 22 öre s:mt, som sjelfva Taxan uttrycker och förmåler, af hvarje tunna malt straxt vid angifvandet, hvarunder är begripet bryggare så väl som krögare samt husbehofsaccisen af öl, svag- och spisöl.» Härtill lägges i följande punkt bestämmelsen, att alla de, som brygde till salu, skulle vara skyldige »att angifva sitt malt på acciskammaren och derföre ovägerligen såväl krög- som husbehofs-accisen à 22 öre s:mt för tunnan erlägga och betala». Och slutligen tillförbinder 10:de och sista punkten »borger- skapet såväl som alla andra personer, af hvad condition de vara må, som innan om staden erna att brygga», att angifva sitt malt, som de vilja mala till att brygga, »förrän de föra det på qvarnen, och att accisen derföre »straxt erlägga, antingen det då sker till husbehof eller salu, tagandes straxt derpå accisskrifvarens sedel», hvilken af besökaren i qvarnen skulle upptagas och sedan af vederbörande jemföras »emot accisskrifvarens special, som bemälte sedel utgifvit». — »Så skulle ock härmed», heter det till sist, »vara alla mjölnare förbjudet att de intet malt eller annor mäld emottaga eller mala, förr än accis- eller qvarntullssedeln på så mycket säd i qvarnen inkommer och uppvises; försummar någon detta motvilligtvis och icke sin mäld rätt ansäger på acciskamma- ren, och der accisen betalar, förrän han förer den till qvarnen,

eller hemma på väder- häste- och handqvarn mal, det vare sig inom eller utom staden belägne, skall icke allenast den hele oan- sagde mälden förbruten vara, utan ock mjölnaren förfallen till tio daler s:mts straff».

Beträffande ofvan omförmälta afgifters sammansläende, torde böra erinras, att taxan öfver accisen efter den vid 1650 års riksdag skedda »fördubblingen», förpligtade bryggare att erlægga för hvar tunna öl 8 öre, för hvar tunna svagöl 4 öre och för hvar tunna spisöl 2 öre, allt s:mt. Samma afgifter för samma mått ålades krögare; då deremot för bryggning till husbehof afgiften bestämdes till 8 öre för hvar tunna malt. I och med 1672 års taxa blef nu emellertid den å bryggare och krögare lagda afgiften höjd med de 8 öre, som utgjorde accisen å husbehofs-bryggning, under det denna likväl fortfarande blef med samma belopp beskattad. De i 8—10 punkterna af ifrågavarande förordning förekommande bestämmelser torde således i sjelfva verket innebära å ena sidan skatteförhöjning och å andra sidan förstärkt kontroll, hvilken senare vid förordningens upprepande den 28 april 1681 dock må hafva ansets i behof af den ytterligare förstärkning, som genom straffbestämmelsernas höjande kunde åstadkommas. För öfverträdelse af 10:de punktens föreskrifter stadgas nemligen i sistberörda förordning böter af, första gången, 20 och andra gången 40 dlr s:mt; komme mjölnaren tredje gången åter, skulle han »som Chronones tjuf varda ansedd».

Under det lagstiftarne genom såväl de anförda, som ännu andra här förbigångna stadganden rörande köphandel, tull, gästgifveri m. m. samt gång efter annan höjda taxebestämmelser sökte att, företrädesvis af ekonomiska grunder, regelbinda och draga inkomst af maltdrycksförbrukningen, underlåto de dock icke heller att vidtaga åtgärder till hämmande af ett alltjemt gängse missbruk af rusgifvande drycker. Redan i Örebro artiklar (1586) finner man hertig Carl ålägga sitt klerkeri att i enlighet med kyrkoordningen förfara emot sådana laster och synder, å hvilka icke i verldslig lag är satt straff och böter, och bland hvilka dryckenskap särskildt hugfästes; skulle icke bot och bättring efter kyrkoplikten åkomma, skulle sådant gifvas tillkänna för öfverheten, som då ville med sitt straff värja och afskaffa sådan mot-

villighet. Vidare sker genom patentet om julefreden den 24 december 1649, memorialet för Stockholm den 10 maj 1661, k. resolutionen å presterskapets besvär den 10 december 1672, k. förordningen den 17 oktober 1687 om sabbatsbrott samt ordningen angående hufvudstadens källare och krogar den 12 december 1691 inskränkning i de tider, hvarunder öl, vin eller bränvin finge utskänkas; och slutligen är ock att iakttaga, huru som tid efter annan påbud utfärdades, genom hvilka man sökte afstyra öfverflöd och oordningar, jemväl i fråga om rusdrycksförbrukning. I t. ex. stadgan »öfver åtskillige excessers och oordningars afskaffande vid adelige trolofningar, gästebud, barndop och begrafningar» af den 30 augusti 1664, tillåtas vederbörande att vid ridders- och adelsmans bröllop i stad traktera gästerna »med något vin och andra drycker», men, tillägges det, »icke till något öfverflöd, druckenhet eller excess, utan till en höflig och måttelig lust», hvarjemte stadgas, att samqvämen skola ändas i rättan tid. Vid bröllop på landet skall ock tillgå utan öfverflöd och dryckenskap. Med särskild skärpa klandras det »banquetterande, svalg och dryckenskap så ock andra excesser», hvilka till Guds förtörnelse ega rum vid adlige begrafningar, och förbjudes, jemte annat, allt utskänkande af drycker vid likbegängelse i stad och vid sådan å landet all dryckenskap, vid här liksom i förut anförde fall stadgade 300 dlr s:mts böter. Liknande bestämmelser förekomma i de påbud mot oordningar och excesser vid motsvarande tillfällen hos prester och borgerskap, som den 5 oktober samma år utfärdades.

Både i sparsamhetens och den inhemska maltdryckstillverkningens intresse är det, som i sistberörda båda förordningar föreskrifves, att man vid alla bröllop skulle beflita sig om, »att godt svenskt öl framför annat främmande brukas, och dernäst bespara vin det mesta som ske kan». På »drängars och pigors och deras vederlikars bröllop» finge emellertid skänkas äfven bränvin, »om gästerna icke med öl allena benöjas». Vore brudfolket af medelmåttigt stånd, tilläts derutöfver jemväl främmande öl; vore de af förnämt stånd finge vid förtäringen brukas äfven vin. Samma omsorg om den inhemska varan, som i dessa bestämmelser röjer sig, vitsordas ock af k. förordningen den 10 juli 1687, deruti med åberopande af ej mindre Christoffers landslag än afven husesynsordnin-

gens beträffande landbos skyldigheter i detta fall än ytterligare skärpta föreskrifter, alle både i stad och å landsbygd bjudas och befallas att utvidga, förbättra och sköta redan inrättade humlegårdar, inrätta nya samt årligen förbättra dem. Hvilken verkan denna förordning hade, upplyses af kommercekommissionens skrivelse till Kongl. Maj:t den 30 mars 1693. »Humlan», heter det härstädes, »af de 1687 här i riket inrättade humlegårdar är i sådan ymnighet till fångs, att man med stor möda får 3—4 daler och på somliga orter intet mer än 9 m. k:r för pundet, blifvandes ändå större delen oförsåld qvarliggandes, så att för mången landtman i mangel af förtjenst lusten alldeles faller sine humlegårdar vidare att excolera.» För prislellens motverkande försöktes än tullförhöjning, än rent förbud för utländsk humleinförsel, 1693 det förra, 1699 och 1707 det senare. Före sistberörda året hade i följd af missväxt å humle införselförbudet någon tid varit upphäfdt.

Det är vid denna tid, ölets fornaåldriga egenskap af att här i landet vara nationaldryck börjar undergå ändring. Den blir åtminstone icke längre den enda, som så anses. Brånvinsbränningen, till en början stadsmannanäring och förlagd inom bryggarskrået, göres allt mera oafhångig af detta yrke; bryggaren eger väl att tillverka både öl och brånvin; men rätt att tillverka den senare varan fränkännes icke landsbygden, och inom kort uppstår å denna en husbehofsbränning, som i högsta grad befördrar brånvinsförbrukningen bland folket. Det blir hädanefter brånvinet, som af både ekonomiska och sedliga grunder intager främsta rummet bland föremålen för denna del af svenska lagstiftningen.

En äfven under 18:de seklet för regeringen stadigt återkommande omsorg med hänsyn till maldryckstillverkningen är att i möjlig mån förekomma den oloffliga salubrygden. Den 22 april 1741 utfärdas en författning i detta syfte, hvaruti ej blott stadgas böter af 100 dlr s:mt och konfiskation af vara, kittel samt öfrigt redskap för den, som beträdes med olofflig salubrygd, utan bestämmes jemväl, att tjenstehjon, som låter bruka sig vid försäljningen, samt drängar, gesäller och deras vederlikar, som å sådant ställe köpt, skola böta 10 dlr s:mt hvar. Men skarpast torde dock författningens 3:dje punkt vara att anse. »När sådan särskild casus» — så lyder stadgandet — »skulle förekomma, det någon skäligen

gjort sig misstänkt hafva till sitt hushåll mera förbryggt än till dess consumption kunnat betarivas; då bör å behörig ort angifvas och derom vederbörligen undersökas, samt när sådant bevisas, det må då gälla för bryggareembetet till bevis mot ett sådant hushåll, fastän afnämaren ej skulle ertappas: hvaremot bryggareembetet, hvilket härigenom blifvit än mera styrkt och handhaft vid dess näring, skall vara förpligtadt att tillverka godt och välkokadt dricka både af starkare och svagare slag till salu.» Huru långt lagstiftningen än härmed gått, åstadkom den likväl icke åsyftad verkan. De gamla klagomålen öfver oloffig salubrygd förstummades icke, ånskönt 1741 års författning upprepades 1745, 1754 och 1765.

En af bondeståndets vid riksdagarne ofta återkommande besvärspunkter gälde de olägenheter, som i åtskilliga stycken för dem medfördes af stadgan rörande landtull och accis. Den 12 december 1747 utfärdades i anledning deraf en förordning om accisernas uppbärande, i städerna utom Stockholm, som åsyftade att för både landsbygdens och städernas invånare bereda lättnad; deri bestämdes, att för all spanmål, allt bröd och den säd utom hafre, ärter och bönor, som växte på städernas åkerjord, skulle af säljare eller egare 8 öre samt tunnan erläggas i tullporten under namn af husbehofsaccis, hvaremot bakugnspenningarne afskaffades; den accissedel, som egaren mottagit, ålades köparen vid högt vite till sig lösa, »emedan accisen bör stanna på köparen,» men sedan egde han utan vidare accis och utan att städernas invånare behöfde bekosta bevakning hvarken å qvarnarne eller i husen, »full frihet att mala, brygga och baka; dock har nu bryggare och krögare att för sin salunäring erlægga en särskild saluaccis.» Denna skulle utgå med ett efter vissa grunder beräknadt belopp, för hvilket städerna vore hvar för sin del ansvarige; men hvarje stad egde sedan fördela samma summor emellan saluidkarne, hvilkas antal borde i möjligaste måtto inskränkas. Denna förordning blef emellertid redan den 7 juli 1752 åter upphäfd och allt återförsatt i det skick, som före 1747 egde rum. Något längre gällande blef deremot Landtulls- och Accis-ordningen af den 17 december 1756. Deri upprepas från 1672 års »brygg- och krögare-ordning» bland annat, att borgerskapet eller andre i städerna och de, som bodde

på städernas jord och lydde under deras lagsagu, skulle vara skyldige på acciskammaren angifva sitt malt, som de ville mala till att brygga förrän de förde det på qvarnen, och strax erlægga accisen, antingen det skedde till husbehof eller salu; men härtill lägges jemväl den bestämmelsen, att den accissedel, de strax skulle taga härå, skulle tagas i deras egne namn och icke gälla, om den ej vore tagen samma dag mälden fördes till qvarnen eller åtminstone dagen förut. Vidare förbjöds egande och nyttjande af hand- och hemqvarnar, om de ej funnos i allmänt qvarnhus o. s. v. Ordningens 19:de punkt bestämde, att bryggare och de, som voro förordnade att brygga dricka till salu, skulle, sedan saluaccisen betalts, förut tillsäga vederbörande accisbetjente, innan inmäskningen skedde. Accissedeln finge icke gälla längre än högst två dagar efter det maltet blifvit förmalet. Om någon spanmål inmäskades i betjenternas frånvaro, vore den förbruten, oansedt den blifvit »föraccisad». Äfven skulle den säck vara förverkad, som i stället för en tunna innehölle mera än högst två kappar öfver rätta tunnemålet, samt hela inmäskningen »vara förfallen,» om någon, utom det som vore i betjenternas närvaro inmäskadt, sloge mera i karet. Men de, som brygde till husbehof, voro berättigade att, sedan husbehofsaccisen vore betald, utan inskränkning af tid och utan ansägende till tullbetjente anställa brygd; dock egde de, vid 10 dalers plikt, icke vägra besökarna att tillse, om de afverkade något oaccisadt malt, och på accissedeln anteckna tillverkningsdagen samt huru mycket malt hvar gång blifvit inmäskadt. Skedde husbehofs brygd, utan att med sedel kunde visas att accisen betalts, vore hela brygden förbruten; inmäskades mera än hvad som »accisats», vore det öfverskjutande förverkad.

Ehuru denna 1756 års ordning tillkännagifver sig hafva tillkommit först sedan alla författningar, som i ärendet sedan 1622 utfärdats, blifvit genomgångna och efter 1666 skedda ändringar och förbättringar skärskådade, dröjde det icke fullt tjugo år, innan hon efterträdtes af en ny. Den 19 september 1776 utkom nemligen Kongl. M:ts förnyade Landtulls- och Accisstadga.

Denna stadgas 3 kap., som handlar »om husbehofs bryggeri och bageri-accis samt qvarntull,» bestämmer accisskyldighet för såväl råmaterialet för maldryckstillverkningen som den färdiga

vara, hvilken »till staden föres af landtman eller den, som hafver sitt hemvist i samma stad och ej bryggerinäring med sådana varor idkar.» Qvarntull uppbares allenast i Stockholm, Göteborg och Carlskrona. Hvar och en invånare i stad, som ej vore bryggare, egde frihet i sitt hus eller annorstädes brygga sitt eget behof, men ej till salu; dock åläge den, som ville brygga i stadens bryggghus, hvilket ingen bryggare efterlåtes, till de der förordnade accisbetjente skrifteligen med sitt namn derunder vid 10 dlr bot uppgifva till hvars behof brygden anställdes. Funnes den vara skedd för någon bryggares räkning, vore brygden förbruten, och bryggare, som på det sättet sökt undansnilla accisen, förfallen till plikt från 20 dlr första gången till 60 dlr och bryggerinäringens förlust tredje gången; den, som uppgifvit orätt egare, skulle böta 20 dlr.

Fjerde kapitlet, fördeladt i 7 §§, handlar »om salu bryggeriaccis.»

§ 1 ålägger bryggare att, innan han företager någon brygd, erlægga accis »allt efter hvarje slags tillernad brygd, såsom för malt till öl eller annat dricka» o. s. v. samt dervid anmäla, hvilken dag och timma inmäskningen göres; och har då accis-skrifvaren att utgifva dubbla accissedlar, derå äfven inmäskningstiden borde antecknas, den ena till bryggaren och den andra till de accisbetjente, som skola hålla bevakning vid brygden.

§ 2 bestämmer ansvar för inmäskning, utan att accissedel derå kan uppvisas. Första gången böte bryggaren 20 dlr, andra gången dubbelt, tredje gången 60 dlr och miste sin bryggerinäring; hvarje gång förverkas hela brygden.

§ 3 förbjuder inmäskning till salubrygd nattetid eller andra timmar om dagen än emellan kl. 5 f. m. och 9 e. m., samt förklarar accissedel derå ej längre gällande än två dagar från den timma, som blifvit utsatt för inmäskningen.

I §§ 4 och 5 förständigas accisbetjente att för bryggarnes ugnar sätta lås, förvara nycklarne dertill, öppna låsen, när brygden börjas, och igenläsa när den slutats; vidare att ej blott under det brygden påginge, utan ock, så ofta de dessemellan funne nödigt, hos bryggaren efterse, att ej någon brygd hemligen eller utan accis anställdes. För brytande af åsatt lås, vore böter 40

dlr. Hindrade dem någon från att utöfva anbefald tillsyn, skulle bryggaren böta 10 dlr, utan att dervid undskyllan på tjenstfolk eller någon annan finge gälla. Om port eller dörr för accisbetjente blifvit tillstängd, egde de öppna den, och funnes då brygd olofligen vara företagen, skulle bryggaren särskildt plikta.

§ 6 innehåller ansvarsbestämmelser för den, som utan lof tillverkar och försäljer maltdryck; § 7 stadgar skyldighet för bryggare eller annan stads invånare, som förer öl, cider eller ölättika till stad, att i tullporten erlægga husbehofs- och saluaccis samt qvarntull, der ej visades, att afgifterna redan förut betalts.

Man torde kunna säga, att den redan mer än 200:åriga lagstiftningen rörande maltdrycksbeskattningen här i landet med anförda förordning nådde sin höjdpunkt. Åtminstone afslutas med densamma raden af de författningar, som kunna räknas hit. Men, såsom förut påpekats, hade den, jemförd med bränvinslagstiftningen, numera blott föga betydelse och tilldrog sig också allt för ringa uppmärksamhet för att blottställas för vidare ändringsförsök.

Ett rätt talande bevis på maltdrycksindustriens ändrade ställning med hänsyn till statens fiskaliska intresse, torde innefattas i k. brefvet den 7 april 1780. Deruti bestämdes nemligen, att de för intrång i bryggerinäringen stadgade böter, hvilka enligt förra författningar voro utsatte till 100 dlr s:mt, nu tillåtits i så måtto minskas, att slike förbrytelser dädanefter skulle anses med lika ansvar som intrång i andra borgerliga näringar. Bötesansvaret blef dermed på en gång nedsatt från ett hundra till — tio dlr s:mt.

Men äfven i annat røjde sig nya förhållanden. På grund af kommercekollegii kungörelse den 31 maj 1790 berättigades landtman att i städerna försälja vare sig malen eller omalen spannmål, och k. brefvet den 27 augusti 1799 samt k. kung. den 19 augusti 1801 förklarade salubrygd få idkas af en hvar välfrejdad person utan burskap, dock alltid mot behörige afgifter till kronan och staden. Den 30 november 1810 utfärdades vidare en kongl. förordning, som med anledning af en riksens ständers skrivelse den 20 februari s. å. förklarade all uppbörd af landtull äfvensom af accis för varor, som fördes från inrikes ort till stad, från och med den 1 januari 1811 skola upphöra. Till ersättning skulle 90000 rdr utgå af städerna i riket och 60000 rdr af landsbygden, enligt viss

fördelning. Af de 15000 rdr, hvartill qvarntullen i Stockholm, Göteborg och Carlskrona uppgått och som af dessa städer särskildt borde godtgöras, skulle så mycket som svarade mot mantalspenningarne der uppbäras i lika förhållande som annorstädes, samt i alla städer enahanda summa, som ditills under namn af saluaccis utgått, af vissa näringar enligt vidfogad af riksens ständer godkänd tariff uttaxeras; men allt det öfriga, innefattande husbehofsaccis och landtull, komme att inom städerna fördelas i den mån invånarne kunde finnas draga nytta af landtullarnes afskaffande.

Genom k. kungörelsen den 31 augusti 1815 frigjordes victualiehandeln och allt talrikare röster höjdes för afskaffande af saluaccisen. Den ena staden efter den andra upphörde att af den inkommande landtbefolkningen uttaga accis af det kött, bröd och dricka de införde; och då motioner inom riksdagen ånyo väckts om upphörande eller annan fördelning af städernas saluaccis, förklarade riksens ständer i skrifvelse till Kongl. M:t den 12 mars 1830, att de väl fortfarande godkännt den år 1810 först uppgjorda fördelningstariff, men att de dock ansågo, att, om Kongl. M:t på någon stads begäran eller af andra förekommande anledningar tillerkände landtmannen full och ovilkorlig frihet att till någon stad införa och der till salu hålla förberörda varor, sådan stad året efter det en slik införsel frihet vore medgifven borde befrias från erläggande af den för samma stad i 1810 års kungörelse bestämda afgift.

Sedan Kongl. M:t inhemtat, att saluaccisen redan i 17 städer upphört, förklarar han genom nådig kungörelse den 22 december 1832 handeln med ofta nämnda varor i såväl förberörda 17 som i ytterligare 20 namngifne städer fri och obehindrad samt frikallar dem från saluaccisens utgörande efter ingången af näst påföljande år. Derjemte förklarar han skyldigheten för slagtare, bagare och bryggare i sagde städer att i »ond och god tid» förse dessas invånare med nyssnämnda förnödenheter icke vidare finnas.

I hufvudstaden upphör ifrågavarande slag af maltdrycksbeskattning först femton år senare. I kungörelse af den 29 november 1847 tillkännagifver Öfverståthållareembetet, att Kongl. M:t den 2 i samma månad »i nåder behagat stadga och förordna: att det från och med nästkommande årets början och framgent skall vara

såväl landtmän som andre personer fritt att i hufvudstaden å torg och hamnar samt å andra till landtmannaprodukters försäljning anvisade ställen försälja öl och dricka — — — till hvad kvantitet som helst, emot det att såväl nuvarande taxesättning i hufvudstaden å öl och dricka — — — som ock skyldigheten för stadens — — bryggeriiddkare att erlægga saluaccis med innevarande år kommer att upphöra.»

Sjunde kap. i byggningsbalken af 1734 års lag, innehållande länge sedan föräldrade bestämmelser om, »huru humlegård skall läggas och uppehållas», samt det ansvar, som stadgats för deras åsidosättande, upphäfdes genom k. förordningen den 20 november 1860.

Sedan genom bränvinslagstiftningen af den 18 januari 1855 förbrukningen af sagde dryck i betydlig mån undanträngts från landsbygden, dröjde det icke länge förr än ölförbrukningen derstädes visade sig stadd i anmärkningsvärd tillväxt. Det öfvervägande största antalet af länsstyrelserna i landet har i de efter sagda tid afgifna femårsberättelserna såsom anmärkningsvärdt påpekat omförmälta förhållande; men då det till en början nästan enstämmigt af dem uppfattades såsom en till och med glädjande företeelse, har deremot sedermera allt oftare inträffat, att densamma omnämnts såsom ingifvande farhågor eller stundom rent af såsom ett ondt. Från nära halfva antalet af länen visar sig, att den tilltagande ölförbrukningen på något af dessa båda sistnämnda sätt uppfattats, och inom representationen hafva samma meningar icke sällan gjort sig gällande. Redan år 1866 befans nödvändigt att ordna den dittills fria försäljningen af vin och maltdrycker till förtäring på stället, och den k. förordning, som den 7 december sagda år bestämde villkoren för nämnda försäljning samt åren 1871 och 1873 undergått smärre jemkningar, efterträdades den 18 september 1874 af en ny med i någon mån skärpta föreskrifter. Men ehuru denna genom kongl. förordn. den 30 november 1876 ytterligare i likartadt syfte beträffande vissa punkter ändrats, hafva klagomålen från olika trakter af landet öfver ett rådande missbruk af öl icke förstummats.

Under sådana förhållanden och då för tillgodoseendet af vigtiga statsbehof en förhöjning af statsinkomsterna påfordras, torde lämpligheten af maltdryckernas beskattning icke gerna kunna ifrågasättas. Redan deruti att sådan, på sätt förut anmärkts, förekommer i nästan alla länder, må väl i sagda afseende innebära ett betydande vitsord; och att den tillförene jemväl i vårt land egt rum, om än under numera föråldrade former, lärer väl i sin mån styrka, att densamma icke kan anses vara med våra förhållanden oförenlig.

Men om än den mest påfallande enighet staterna emellan förefunnits med hänsyn till antagandet af här ifrågavarande skatteform, har dock samma enighet icke förmått göra sig gällande, då sättet för densammans åvägabringande skolat bestämmas. I detta stycke råder inom de olika staternas lagstiftningar en synnerligen rik omvexling. Komitén tillåter sig med afseende härå hänvisa till den utförliga redogörelse, som beträffande *Norges*, *Englands* numera förändrade, *Bayerns*, *Preussens*, *Belgiens*, *Frankrikes* och *Österrikes* maltdrycksbeskattning innehålles i professorn, doktor J. Langs afgifna berättelse; men komitén anser sig derjemte icke böra underlåta att här i korthet erinra om de hufvudformer, under hvilka sagda beskattning i ofvan anförda jemte åtskilliga andra länder för närvarande eger rum.

Vid uppgörandet af systemen för ifrågavarande beskattning har man nemligen valt ganska olika utgångspunkter. I *Frankrike*, i *Elsass-Lothringen* och *Baden* är beskattningen gjord beroende af bryggpannans storlek; i *Belgien* och *Ryssland* af mäskekarens rymd; i *Holland* af vare sig mäskekarsrymden eller vigten af den inmäskade maltmängden. I *Norge* åter beror skatten å mängden af det korn, som för maltberedning stöpsättes; i *Bayern* å maltets mängd samt i *Württemberg* och *Nordtyskland* å dess vigt, under det att den i *Österrike-Ungern*, *Italien* och numera i hufvudsaklig mån äfven i *England* grundar sig å den färdigkokta vörtens mängd och styrka. I *Nordamerikas förenta stater* utgöres deremot skatteobjektet af den fullt färdiga varan.

Såsom af det föregående synes, är det vid olika slag af *redskap*, *råämne* eller *fabrikat*, de skilda systemen fästa skattepligten.

Då det för komitén gällt att tillse, hvilket af de anförda beskattningssätten vore att såsom lämpligt för den ifrågasatta lagstiftningen i vårt land föreslå, har komitén beträffande *redskapsbeskattningen*, vare sig densamma rigtar sig på bryggpannans eller mäskekarens rymd, funnit densamma behäftad med anmärkningsvärda olägenheter. Å ena sidan medför hon nemligen för fabrikanter en tydlig lockelse att till förfång för statens skattekraft göra sig den skattebestämmande kärlymden så till godo, att den verkliga tillverkningen så mycket som möjligt kommer att öfverstiga hvad som vid afgiftens fastställande förutsatts. Å andra sidan inverkar ett dylikt förfarande ofördelaktigt icke blott på sjelfva beskattningsresultatet utan jemväl på ej mindre fabrikatet än äfven handteringsens tekniska utveckling. Och slutligen måste med hänsyn till ifrågavarande system jemväl anmärkas, att om man verkligen dermed vill förena en kraftig och tillfredsställande skattekontroll, detta omöjligen låter sig göra utan så högt uppdrifna kostnader, att beskattningsåtgärdens finansiela syfte blott i mera inskränkt mån vinnes.

Den ofvan antydda möjligheten för fabrikanter att till förfång för staten tillgodogöra sig skattesystemets grundbestämmelse torde för sitt förverkligande vanligen anlita två utvägar: den ena består deruti, att man använder sådana arbetsmetoder, som möjliggöra tjock inmäskning; den andra hänvisar honom till producerandet af möjligast starka vört, hvilken, sedan den efter sin då egande volym beskattats, utspädes till normal styrka. Till förbyggande häraf har man vid afgiftsbestämning efter pannrymden, såsom i *Frankrike* eger rum, fastställt sjelfva skattebeloppet olika för öl och för svagdricka. Men utom det att syftet härmed blott i någon mån vinnes, föranleder sistberörda anordning en i flera afseenden tung och besvärlig kontroll. Härtill kommer ytterligare, att pannan aldrig helt och hållet kan med vört fyllas, utan måste lagen i följd häraf antingen medgifva skattefrihet för en viss del af hennes utrymme eller ock kräfva skatt för mer än hvad som tillverkats. Så är i *Frankrike*; hvarest man valt förra alternativet, stadgadt, att sedan bryggpannan först till fullo blifvit uppmätt, skola 80 % af det vunna resultatet utgöra den skattepligtiga rymden. Tjugo procent af pannrymden äro dermed gjorda

skattefria; men det är klart, att i praktiken pannans fyllande icke så obetydligt kan variera, och att någon del af det skattefria utrymmet, äfven utan afsigtligt underslef, lätt kan af den skattepligtiga varan upptagas. Också är just med hänsyn härtill lagligen medgifvet, att 10 % af det skattefria utrymmet får fyllas, utan att efterbeskattning eller straff eger rum. Men om än detta medgifvande från billighetens synpunkt måste betraktas såsom ganska skäligt, lär dock ingen undgå att inse, hurusom just derigenom åstadkommes en icke ringa olikformighet i beskattning till säker förmån för den svekfulle eller vårdslöse fabrikanten, och just derigenom till men för den, som sorgfälligt söker ställa sig lagens syften till efter rättelse.

För att i möjlig mån afvärja underslef har franska lagstiftningen emellertid bestämt, att vid öfverskridandet af de tillåtna 10 % fabrikanten skall vara skyldig att, derest vörtmängden icke befinnes vara större än pannrymden, erlægga skatt för hela den förefunna mängden. Är denna deremot 10 % större än pannrymden, anses saken jemväl straffbar; och skulle vörtmängden befinnas vara än större, följer straff för bedrägeri och skyldighet att erlægga dubbla skattebeloppet. Men för utrönande af, huruvida förberörda förhållanden i de särskilda fallen ega rum, måste uppmätning af vörten anställas. Så kräver systemet kontroll efter kontroll och gör derjemte bevakningen i bryggerierna för fabrikanterna tryckande och för staten kostsam.

Att sistberörda olägenheter jemväl vid mäskkarsbeskattningen ega rum, torde lätt nog inses, om man beaktar de bestämmelser, hvilka, der sagda system införts, funnits erforderliga för kontrollens upprätthållande. I t. ex. *Ryssland* äro bryggerierna underkastade dels en årlig s. k. patentafgift, hvars belopp är beroende af mäskkarsrymden, dels äfven en fabrikationsskatt, som erlægges för hvarje brygd och utgår med visst belopp för hektolitern. För att nu förekomma skatteminskning genom åtgärder från fabrikantens sida föreskrives, jemte de mera vanliga mättnings- och stämpelåtgärderna samt anmälningarna, att mäskkar och eldstäder under bryggeriets pannor skola stå under offentlig försegling, samt att, vid äfventyr af höga straff, icke någon brygd må företagas, före inhändigandet af accistjenstemannens bevis om erlagd

skatt. Förseglingens åsättande eller borttagande från förberörda redskap skall ske i närvaro af tvenne ojäfviga vittnen och antecknas i protokoll, hvars rättighet af vittnena vitsordas o. s. v. Äfven i *Belgien* stadgas noggrann uppmätning af mäsckkar och kokpannor; men hvad särskildt här torde i nu förevarande hänseende böra anmärkas, är den vidlyftiga och detaljerade beskaffenheten af de föreskrifna anmälningarna om brygd. Dessa skola nemligen innefatta en noggrann redogörelse för hela brygdörfarandet från och med mäskvattnets uppvärmning; de skola angifva numren och samfälda rymden å de pannor, som för sagda ändamål skola användas, det klockslag, då uppeldningen under hvar och en af dem skall börjas, den timme, efter hvilken vatten af erforderlig mäskningstemperatur ej längre hålles i beredskap; de få heller icke förbigå att nämna hvilket eller hvilka mäsckkar, som vid brygden skola begagnas, de särskilda karens rymd samt tiden för inmäsckningens början och slut. Liknande omständighet föreskrives för uppgifterna rörande mäskningsprocessen och vörtkokningen, hvarjemte andra hithörande föreskrifter samt ganska allvarsamma straffbestämmelser söka att så kraftigt som möjligt upprätthålla systemet.

På sätt ofvan antydts, har dock erfarenheten visat, att detta system till sjelfva sin princip är förkastligt och i sin tillämpning nära nog med nödvändighet intvingar industrien på afvägar. Genom mängden såväl som arten af de handteringen vidhängda kontrollbestämmelser, å hvilka komitén i det föregående anfört några prof, klafbindes fabrikanten i skötandet af just de brygdoperationer, vid hvilka det för honom är af största vigt att för åstadkommandet af en fullgod vara hafva fria händer; fabrikkatets beskaffenhet kommer i följd häraf att få böta för systemets fel. Då det dessutom icke lämpar sig för olika mäskningsmetoder och således svårligen skulle kunna göras gällande för maltdryckstillverkning efter t. ex. bayerskt mönster, hvilket likväl i vårt land företrädesvis vunnit efterföljd, har komitén ansett nu afhandlade beskattningssystem icke här böra ifrågakomma.

Af de båda öfriga principiellt skilda slagen, som fästa beskattningen, det ena vid råämne, det andra vid fabrikat, har det senare företrädesvis ur rent teoretisk synpunkt blifvit icke ringa uppskattadt. Det har ock tagits i användning i flera länder, om än

icke öfverallt på samma sätt. Ty, såsom redan ofvan omförmäلت, är det vörten, det ännu icke fullt färdiga fabrikatet, lagstiftningen i *Österrike-Ungern, Italien och England* bestämt till skatteobjekt, under det att i *Nordamerikas förenta stater* det är den fullt färdiga varan, som beskattas.

Den i förstberörde trenne länder gällande skattemetoden har blifvit bedömd såsom den mest vetenskapliga, tvifvelsutän af det skäl, att hon grundar beskattningen å vörtens både mängd och styrka. Vörtmängden utrönes dock icke genom direkt uppmätning utan derigenom, att i kylskeppen är utmärkt en viss volym, hvilken fabrikanten icke får öfverskrida. Vörtens beskaffenhet deremot bestämmes med tillhjälp af saccarometer, ett instrument, som är graderadt i procenttal af sockerhalt; och skatteafgiften beräknas derefter sålunda, att genom multiplikation af hektoliter-talet med gradtalet den s. k. hektolitergraden utrönes, samt för hvarje sådan en afgift af 16,7 kreuzer (= 30 öre) påföres fabrikanten.

För att åstadkomma en betryggande kontroll äro icke få bestämmelser i sådant syfte vidfogade. Hvarje brygd skall anmälas med uppgifvande af tiden för dess början, den vörtmängd, som skall produceras, vörtens styrka, på hvilket eller hvilka kylskepp, den skall afkylas, samt i hvilka jäskar, den derefter skall fördelas. Tidsbestämningen rörande brygdens början hänför sig till det moment, då eldningen under pannorna sker, enär ifrågasvarande eldstäder äro stälde under kontrollpersonalens sigill och alltså måste af vederbörande tjänsteman öppnas, hvarje gång brygd skall företagas. Jäskaren äro inmärkta på liknande sätt som kylskeppen; genom uppgiften om, i hvilka jäskar vörten skall fördelas, sättes kontrolltjänstemannen i stånd att säkrare än annars bedöma, huruvida den å kylskeppen inmätta och beskattade vörtmängden genom något svikligt förfarande blifvit ökad. Blott efter särskild anmälan och erhållet tillstånd får vörtstyrkan uppbringas till mer än 20 saccarometergrader. Bryggaren skall uttaga pollet för hvarje brygd, föra dagbok öfver brygderna och ett slags lagerkonto öfver sina fabrikat med tillverkningen såsom debet och afyttringen såsom kredit, hvilket kontos rigtighet kontrollpersonalen eger verificera genom undersökning af källrarne och förvaringsrummen.

Såsom af det anförda torde framgå, fäster ifrågavarande system den hufvudsakliga kontrollen vid kylskeppen, utan att derför kunna undgå att förnya tillsynen vid efterföljande moment af bryggningen. För att förebygga hemlig kylning måste kokningens slut öfvervakas; för att förvissa sig om den rätta volymens vidhållande måste kontrollpersonalen, sig sjelf till stort besvär liksom bryggaren till ännu större förargelse, ega rätt att uppmäta vörten, sedan den kommit i jäskaren. Också har den stränga och misstänksamma kontroll, som af systemet framkallas, särskildt med hänsyn till svårigheten för bryggaren att hålla brygden inom den bestämda volymen, gjort ifrågavarande lagstiftning synnerligen förhatlig för yrkesidkarne. Kontrollpersonalen måste, snart sagdt, vara inqvarterad i bryggerierna och inom hvarje sådant erfordras i regeln icke mindre än två tjänstemän för de särskilda brygdooperationernas öfvervakande; härtill komma ytterligare högre kontrollfunktionärer, hvilka periodiskt öfvervaka hvar sitt antal bryggerier. Skola under dylika förhållanden kontrolltjänstemännen hållas fria från den fara, som ligger i fabrikantens intresse att göra en slapp tillsyn mera inkomstbringande än en nitisk, är det nödvändigt, att staten består dem en jemförelsevis hög aflöning. Men med detta tvång följer ännu ett annat: på det att icke skatteinkomsten skall i väsentlig mån åtgå i och för aflönandet af en talrik kontrollpersonal, måste för bryggerierna bestämmas en ganska hög minimitillverkning, och en betydligt högre än hvad här i landet med dess öfver hufvud taget glesa befolkning ens torde kunna i fråga sättas. Härtill kommer ytterligare att saccarometern, det enda instrument, som inom praktiken i stort för vörtstyrkans bestämmande finnes att tillgå, vid användningen icke visat sig ega större noggrannhet än, att tvenne sådana kunna för samma vört lemna utslag, som med en hel saccarometergrad skilja sig från hvarandra. Ligger då vörtens styrka emellan t. ex. åtta och tio saccarometergrader, så uppgår skilnaden mellan utslagen å båda instrumenten till icke mindre än omkring 10 % af styrkan — en skilnad, som kan än vidare ökas genom mer eller mindre skarp afläsning af de olika instrumenten; och då, såsom ofvan är erinradt, saccarometerutslaget ingår såsom bestämmande faktor i fråga om skattedebiteringens belopp, inses också lätt på hvilken vack-

lande grund detta bygges. Komitén tvekar därför heller icke att instämma i det redan ofta öfver i fråga varande system uttalade omdömet, att detsamma, huru tillfredsställande det än från teoretisk synpunkt kan anses vara, likväl i praktiskt afseende lemna allt för mycket öfrigt att önska; och det olämpliga uti att för svenska förhållanden taga detsamma i användning, torde icke gerna kunna dragas i tvifvelsmål.

Det *Nordamerikanska* systemet eller den omedelbara produktbeskattningen har på senaste tiden ådragit sig mycken uppmärksamhet och förordades kraftigt af en i Paris år 1878 församlad internationel bryggarekongress. Det erbjuder också den från fabrikantens synpunkt visserligen högt beaktansvärda fördelen, att beskattningen träffar blott den fullt färdiga varan, hvadan bryggarens rätt att efter sin uppfattning på bästa sätt sköta handteringen icke inskränkes af mer eller mindre hinderliga kontrollåtgärder; hela den mängd af bestämmelser, hvilken inom andra lagstiftningar binder honom, motsvaras här af blott några få föreskrifter rörande förhållanden, hvilka icke ingripa i sjelfva yrkesdriften. Så t. ex. är fabrikanten skyldig att, innan han börjar tillverkningen, ingifva en detaljerad fabriksanmälan; han skall ställa säkerhet för skatten; i särskild dagbok förteckna råämnena, allt efter som de anskaffas eller afverkas, samt föra bok öfver så väl tillverkning som försäljning; jemväl åligger honom att före viss dag i hvarje månad tillställa vederbörande uppbördsman till riktigheten beedigade utdrag ur böckerna. Men att fritt bestämma öfver brygdoperationerna kan systemet tillåta honom af den grund, att det först i den vara, som är färdig att lemna bryggeriet, ser skatteobjektet. Fabrikanten betalar sin skatt genom lösen af kärlets rymd motsvarande kontrollstämplar eller skattenärken, hvilka han derpå har att fästa i sprundet eller tapphållet till hvarje fat, som innehåller maldryck till försäljning. Genom åtecknande af namn, ort och datum för försäljningen göres stämpeln obrukbar af bryggaren samt af krögaren medelst dess genomstötande med kranen. Faten få tömmas blott genom det sprund, hvarå skattmärket åsats, och detta skall äfven efter deras tömmande vara synbart. Vidare är fatens rymdinhåll lagligen begränsadt; hvarje fat skall vid strängt bötesansvar vara försedt med brygge-

riets märke och uppgift om sin rymd, hvilken skall utgöra två eller en »barrel» eller bestämd bråkdelen af sagda rymdmått.

Redan här möter emellertid en af systemet betingad olägenhet. Blott med den största svårighet låter det nemligen sig göra att fortfarande bibehålla ett fat vid en gång uppgifven och fastställd rymd. Allt efter som stäfvorna torka eller vidga sig uppstå afvikelser från densamma, och häraf föranledas sammanstötningar med skattemyndigheterna, hvilka i senare fallet påyrka fatets beläggande med högre skattemärke än förut användts. Detta stegrar emellertid priset på fatets innehåll och då stäfvorna snart märkas åter hafva sammandragit sig, klagar allmänheten öfver olaga beskattning. Man rigtar ock just på grund af anförda förhållanden mot systemet den anklagelse, att det gör bryggarne allt för beroende af de särskilda ortmyndigheternas godtycke och så medelst ock minskar den likformighet i beskattning, som likväl skulle vara denna lagstiftnings säkraste frukt.

Men andra olägenheter af vida mera betydande slag än förberörda, äro med hänsyn till ifrågavarande beskattningsmetod att anmärka. Såsom en af dessa torde böra anses, att skattekontrollen mindre är att utöfva inom bryggerierna än utom dem, och att den ej ens stannar vid de allmänna försäljningställena utan äfven intränger i de enskilda hemmen. Vigtigare är dock ännu en annan. Enligt hvad redan erinrats, utgår nämligen skatten efter den myckenhet maltdryck, som tillverkats, utan afseende å densammans halt af vare sig maltextrakt eller alkohol. Häraf blir följd, att den svagare och i allmänhet mindre värderika varan varder lika högt beskattad som den starkare och dyrbarare; skatten å en »barrel» svagdricka är densamma som skatten å ett lika mått öl eller porter, då likväl värdet af den förstnämnda varan betydligt understiger de senares. Uti detta förhållande ligger en tydlig uppmuntran att tillverka ett i möjligaste mån starkt och dyrbart fabrikat, emedan ju högre pris för detta kan betingas, desto mindre betydelse får skatteafdraget. Men utom den obillighet, som obestriddligen ligger i de olika varornas lika beskattning, är en lagstiftning af denna beskaffenhet bristfällig, vare sig man skärskådar henne från den politiska ekonomiens eller från sedlighetens synpunkt. Hon förleder bryggaren att, inom vissa gränser, äfven

med förlust af råämne söka åstadkomma ett i möjligaste mån koncentreradt fabrikat; och genom den lägre skatt hon åsätter detta, jemfördt med de svagare dryckerna, kan hon icke fritagas från att uppmuntra till eller åtminstone i hög grad underlätta förbrukningen af de starkare och mera rusgifvande slagen af malt-drycker. Också är det känt, att en synnerligen häftig rörelse uppstått i Nordamerika emot de starkare ölsorterna, hvilka just på grund af sin uppdrifna spritstyrka säkerligen icke utan skäl anklagas såsom ganska mycket medverkande till de förödelse, rusdryckernas missbruk derstädes åstadkommer.

Medlet att förebygga skatteförsvinnning söker i fråga varande system i stränga straffbestämmelser. Bryggare, som söker undvika skattens erläggande eller som afsigtligt gör origtiga anteckningar i böckerna, straffas med konfiskation af fat, redskap, apparater och de flytande varorna samt dessutom med höga böter till och med 1000 dollars (= 3750 kronor) och ända till ett års fängelse. För underlåtenhet att fästa skattemärke vid tapphållet eller att göra det obrukbart är straffet böter till högt belopp för hvarje fat och fängelse intill ett år, o. s. v. Också har man, med hänsyn till ej mindre frånvaron af de inom andra lagstiftningar så vanliga preventiva kontrollbestämmelserna än äfven de stadgade straffpåföljdernas skärpa, betecknat det Nordamerikanska systemet såsom grundadt på största frihet och strängaste straff; en derstädes för bedrägeri dömd bryggare är vanligen i och med det samma fullständigt ruinerad.

Att komitén icke kunnat stanna vid att för vårt land förorda adopterandet af detta system, torde icke väcka undran. Jemte det, på sätt ofvan anförts, väsentliga olägenheter visat sig vara dermed förknippade, lämpar det sig äfven i öfrigt blott föga för våra förhållanden. Komitén tillåter sig i detta stycke, bland annat, erinra, att, under det i Amerika maltdryckerna utföras från bryggerierna i fat, hvilka bryggaren åligger förse med skattmärken, tappas deremot här i landet största mängden af de tillverkade dryckerna redan i bryggeriet å buteljer, hvilkas förseende med skattmärken hvarken skulle vara praktiskt utförbart eller kunna underkastas behörig kontroll. Det amerikanska systemet skulle således förutsätta ändring af nyssberörda, härstädes länge

sedan häfdvunna förfaringssätt i den rigtning, att bryggaren tillförbundes blott å fat verkställa tappning; men komitén betvivlar, att systemet i öfrigt skall finnas erbjuda sådana fördelar, att man skall känna sig benägen utan ovilja och missnöje underkasta sig ändringar ens af här i fråga varande slag.

Inom komitén har emellertid väckts fråga, huruvida icke kunde vara lämpligt att med anslutning i vissa delar till sist berörda system föreslå en författning, som gjorde beskattningen beroende ej blott af maldrycksquantiteten utan äfven af dessa dryckers extrakt- och alkoholhalt. Det torde nemligen icke kunna nekas, att i den mån maldryckerna genom stegrad spritstyrka öka sin rusgifvande förmåga, de från sedlighetens område hemtade skälen till deras fördyrande genom åsatt beskattning jemväl tillväxa i betydelse; liksom äfven att, i samma mån de på grund af ringa alkoholhalt och rikedom på närande beståndsdelar billigtvis böra frånskiljas de spirituösa dryckerna, det ock måste ligga i samhällets välförstådda intresse att icke genom särskild skattläggning fördyra dem. Men om ock från teoretisk synpunkt allt erkännande måste lemnas en så beskaffad uppfattning, torde densamma i praktiken möta allt för stora svårigheter för att finnas i stort utförbar. Den likhet, som med hänsyn till förfaringssättet i fråga om spritbeskattningen tyckes förefinnas, är i grunden blott skenbar. Mellan sprit- och maldryckstillverkningen råder nemligen den väsentliga skilnad, att under det den vid brännerierna frambragta spriten är en destillationsprodukt, som ifrån det ögonblick, den afskiljes ur mäsken och sålunda blir en såsom sprit användbar vara, kan genom sjelfva redskapen göras för fabrikanten helt och hållet oåtkomlig ända till dess den af kontrolltjenstemannen blifvit uppmätt och profvad, måste deremot maldrycken under hela tillverkningsproceduren vara fritt tillgänglig för bryggeripersonalen och således jemväl vara utsatt för de möjliga åtgärder, genom hvilka dess sammansättning i afseende å extrakt- och alkoholhalt kunna undergå ändring. Lätt inses i hvilken grad kontrollen härigenom försvåras. Och under det den tillverkade spritens profning är en ganska lätt och enkel sak, är deremot utrönandet af maldryckens beskaffenhet i ofta nämnda afseende förenadt med

sådana svårigheter, att det för vinnandet af ett tillförlitligt resultat måste förutsätta en i dylika stycken särskildt insigtsfull kontrollpersonal. Men en sådan måste ock kräfva vida högre afföning än hvad under andra förhållanden kunde ifrågakomma. Statsverkets behållning af skatteinkomsten skulle derigenom blifva liten eller ingen; och då maltdrycksbeskattningens finansiela syfte icke gerna torde förlika sig med ett så beskaffadt skattesystem, har komitén jemväl af detta skäl funnit sig förhindrad framlägga något å ofvan antydda grunder fotadt förslag.

Hvad deremot beträffar den beskattningsmetod, som låter skatten utgå i förhållande till mängden af använda råämnen, har densamma på olika sätt utvecklats i *Norge* och *Bayern*.

Den norska lagstiftningen binder beskattningen uteslutande vid första operationen för råämnets förarbetning, i det att hon låter skatten utgå efter den mängd spanmål, som stöpsättes. Häraf blir en naturlig följd, att sjelfva brygdförfarandet icke behöfver någon särskild tillsyn, utan att kontrollen nästan uteslutande rigtar sig på maltberedningen. För detta afseende äro stöpkaren satta under kontrollens lås; hvarje gång mätaing eger rum skall kontrollören öppna luckorna till nyssnämnda kar, hvilka åter tillstängas så fort det uppvägda kornet i dem nedkastats. Men till förhindrande af att korn, som icke blifvit beskattadt, sedermera under afverkningen tillsättes, måste kontrollören ständigt vara tillstädes vid mäلتningen; han skall närvara vid det utslagna stöpets förflyttande till groningsrummet; han bör tillse, att det i sin helhet föres till det uppgifna mäلتgolfvet, och lägga märke till storleken af de »bäddar», i hvilka det upplägges; han än skyldig flera gånger om dagen inspektera mäلتgolfven och så medelst följa hvarje stöp under groningsprocessen, på det att, när denna afslutats, han må känna hvilket af stöpen det är, som bringas till luftrummet eller kölnan. Äfven vid dessa tillfällen bör han vara tillstädes; han skall anteckna, när den till stöpet hörande maltmängden vare sig i dess helhet eller i olika afdelningar kommer på kölnan eller torkloftet; liksom honom åligger äfven här öfvervaka, att icke något underslef får ega rum. Misstänker han, att sådant förekommer, eger han rättighet att, när maltet tages från kölnan, fordra uppmätning eller uppvägning deraf.

Redan af hvad sålunda anförts torde vara klarligen ådagalagdt, hurusom den norska beskattningsmetoden kräfver ett oafbrutet öfvervakande icke blott af stöpkaren utan äfven af groningsrum, torkbottnar och kölna samt öfriga till mälteriet hörande eller dermed i sammanhang stående lägenheter. Kontrollanten är också ålagd att äfven nattetid minst ett par gånger hvarje vecka inspektera samtliga lägenheterna för att i möjligaste mån förhindra, att icke mältning olofligen bedrifves. Men af allt detta blir ock en oafvislig följd, att kontrolltjenstemannen, så att säga, fastläses vid mälteriet; han måste derstädes ega sin bostad och är icke blott förbjuden att tillbringa natten utom mälteriet eller den lokal, som derinom åt honom upplåtits, utan ock ålagd att i kontrollprotokollet anteckna hvarje sin frånvaro från mälteriet, der densamma öfverstigit en timma, samt angifva grunden därför.

Komitén har af dessa för det norska systemet väsentligen utmärkande förhållanden funnit sig hindrad att föreslå den svenska lagstiftningens uppförande å samma grund. Å ena sidan kräfver det med nödvändighet ett det trägnaste öfvervakande af de särskilda mältningsoperationerna för att förekomma en annars lätt åstadkommen skatteminskning; men å andra sidan tager den just härigenom högt uppdrifna kontrollkostnaden i anspråk en så betydlig del af den åsyftade skatteinkomsten, att statens fiskaliska intresse dermed varder blott föga tillgodosedt. För att nu icke låta nettobehållningen af skatten allt för märkbart reduceras, har man naturligtvis den utvägen att höja skattesiffran; Norge öfverträffas heller icke i detta afseende af något annat land. Men dermed inträder och den från sedlig synpunkt rätt betänkliga faran, att de i alla händelser mindre rusgifvande maldryckerna så fördyras, att de jemförelsevis mindre dyra ehuru mera rusgifvande spritdryckerna allt lättare och allmännare undantränga dem i folkets förbrukning. Och utan allt afseende torde man heller icke böra lemna den omständigheten, att derest den underordnade kontrollanten vare sig af bristande iakttagelseförmåga eller för att icke stöta sig med den fabrikant, hos hvilken han är inqvarterad, eller af någon annan anledning underlåter att märka, hurusom lönstöpt eller löngrödt korn införts i groningsrum eller kölna, den norska mälterikontrollen i de allra flesta fall saknar utväg att upptäcka så be-

skaffade underslef. Vål äro öfverkontrollörerne ålagde att genom de underordnade tjänstemännens täta förflyttning förekomma eller afbryta de personliga förbindelser, hvilka torde kunna förmodas icke sällan förlamande inverka å tillsynens noggranhet; men att dermed vunnits en tillräckligt betryggande säkerhet mot antydda farorna lærer icke gerna kunna antagas. Huru magtpåliggande och dyr den af norska systemet föranledda mälterikontrollen än är, lemnar den dock berättigade anledningar till tvifvel om en i motsvarande mån ernådd tillförlitlighet.

Äfven den bayerska lagstiftningen fäster en viss kontroll vid kornets stöpsättning. Men detta är likväl icke den egentliga utgångspunkten eller det hufvudsakligen utmärkande för beskattningssystemet i detta land. Stöpsättningen är den för kontrollen viktigaste operationen blott i fråga om det s. k. *grönmalts* tillverkning, och detta slags malt är icke användbart till ölbrygd. Det är deremot vid en senare operation för råmaterialets förarbetning, det bayerska systemet fäster maldryckbeskattningen; den plats stöpsättningen intager i det norska, har det bayerska anvisat å malkrossningen, då nemligen skatten utgår efter mängden af det för vidare förarbetning afsedda malt, som för krossning upp- mätes.

Den likhet förefinnes väl mellan rigtningarna af de båda ländernas skattekontroll, att äfven i Bayern bryggeriernas och sjelfva öltillverkningens öfvervakande få en underordnad betydelse, om än icke fullt så obeaktad som i Norge. Men då maltet icke var- der skattepliktigt förrän i och med den åtgärd, som åstadkommer den mekaniska sönderdelningen deraf, hvilken för dess vidare användning vid maldryckstillverkningen är af nöden, följer också häraf, att det först är vid berörda åtgärd den bayerska kontrollen börjas, liksom ock att det är å den, hon hufvudsakligen rigtar sig. Så sker, att här i fråga varande beskattningsmetod måste under tillsyn ställa alla de redskap, med hvilka malkrossning kan företagas.

Då nu icke blott gröpqvarnar och för malkrossning särskildt afsedda maskiner utan äfven skrot- och mjölkvarnar m. fl. slag af hithörande verk eller redskap falla under sagde rubrik, följer också häraf, att den bayerska kontrollen måste ega en särdeles

vidlyftig utsträckning. Säkerligen ligger ock häruti dess största olägenhet. Lagstiftningen förbjuder nemligen krossning af torkadt malt å andra än vare sig offentliga, icke flyttbara qvarnverk, hvilka drifvas såsom näringsfång, eller privata maltqvarnar, som af enskilda eller bolag användas, sedan de dertill erhållit behörigt tillstånd. Alla verk af senare slaget och af det förra de, i hvilka krossningen sker mellan valsar, äro emellertid bundna vid det vilkoret, att vara försedda med en automatisk, sjelfregistrerande mätapparat af sådan konstruktion, som staten godkänt; och det torde väl kunna sägas att, liksom systemet i förstberörda afseende är behäftadt med en i ögonen fallande svaghet, det deremot har genom sistberörda anordning förvärfvat sig en märkbar förstärkning i fråga om den verkliga för handen varande kontrollens tillförlitlighet.

Det är klart, att kontrollörens uppgift fordrar olika tillvägagående allt efter som qvarnverken äro af det ena eller andra slaget. Vid offentliga qvarnar *utan* mätapparat har han att främst rigta sin uppmärksamhet derå, att mjölnaren i vederbörlig ordning fullgör den honom ålagda uppmätningen af maltet samt att mätningensresultaten antecknas i enlighet med gällande bestämmelser. Han får heller icke underlåta att tillse iakttagandet af de för maltets forsling till eller från qvarnen meddelade föreskrifterna o. s. v. Vid qvarnverk *med* mätapparat är det deremot den senare, hvilken bör utgöra främsta föremålet för hans iakttagelser; att den tjenstgör på behörigt sätt, att dess plombering icke brutits, dess ur icke blifvit skadadt, dess spärrverk icke utsats för något störande ingrepp m. m. dylikt, gäller för honom att tidt och ofta undersöka; det åligger honom tydligtvis ock att noga beakta, det qvarnegare icke å qvarnen införa malt, som icke genomgått mätapparaten. Men såsom af det sagda framgår, är qvarnegaren eller mjölnaren icke blott kontrollerad; systemet tager honom ock i anspråk såsom hjälpkontrollant. Blott genom de honom ålagda åtgärder med hänsyn till mäldens uppmätning och resultatens antecknande å det tillståndsbevis, som för det anmälda maltets krossning utfärdats, blir det den ordinarie kontrollpersonalen möjligt att vid qvarnar utan mätapparat på ett tillfredsställande sätt utföra den uppgift, systemet tilldelar dem.

Och häruti torde vara att finna ännu en svag punkt i det bayerska systemet. Ty det vill synas som om, der mjölnare och mäldegare i förening vilja begå något underslef, det svårligen skall stå i kontrolltjenstemannens magt hvarken att förekomma eller lagligen fulltyga detsamma. Föga tillrådigt lärer väl ock vara att på en mera eller mindre osäker förmodan om mjölnarens egna intressen bygga en så vigtig del af kontrollen, helst då densamma tvångsvis och utan ersättning ålägges en viss yrkesklass. Men mjölnarens betydelse för kontrollen är dock, väl att märka, icke densamma vid alla qvarnar; den är tvärtom rätt liten i fråga om sådana, som äro försedda med mätapparat; ty det är i dessa det automatiska mätverket och icke han, som lemnar vitsord angående den skattepligtiga malmängden. Således kan man säga, att i den mån bayerska lagstiftningen varder i stånd att utsträcka skyldigheten för qvarnarne i fråga om innehafvandet af sjelfregistrerande mätapparat, i samma mån skall ock systemets här antydda brist betydligt förminskas.

Det torde jemväl böra anmärkas, hurusom den ovedersägligen ganska stora olägenhet, som vidhäftar ifrågavarande system på grund af kontrollens utsträckning till alla slags malkrossningsredskap, i sjelfva verket icke visat sig ega någon större praktisk betydelse. Väl är det sant, att derest man såsom en olägenhet räknar husbehofs Brygdens beskattning, systemet icke kan derifrån fritagas; men förhållandena i Bayern äro dock så beskaffade, att den skatteförnillning, som i följd af sistberörda omständighet kunde förmodas, knappast kan antagas ega rum. Någon husbehofs brygd förekommer nemligen icke nu mera i Bayern, åtminstone blott undantagsvis och i ytterst få trakter af landet; folket har allt för mycket vant sig vid den vara, de större bryggerierna med en mera uppdrifven teknik lärt sig åstadkomma, för att icke rata den underhålligare produkt, hembrygden mäftar frambringa. Då nu å ena sidan löngröpning af malt på hemliga qvarnar med större afverkningsförmåga icke gerna utan snar upptäckt är möjlig, och å andra sidan för det å handqvarn löngröpta maltet, i brist på hembrygdsidkare, andra afnämare icke kunna påräknas än de fabriker, som stå under offentlig kontroll, inses lätt, att

den obestriddiga bristen i systemet lyckligt nog undgår hvarje känbar följd i tillämpningen.

Om än, såsom i det föregående påmints, bayerka lagstiftningen hufvudsakligen bygger sin skatteberäkning å hvad som utröntes vid mätningen af maltet före dess krossning, lemna den dock icke dess vidare förarbetning utan allt afseende. Tillsynen utsträcker äfven till bryggerierna i så mån, att kontrolltjenstemannen förbehålles rätt till obehindradt tillträde natt som dag till de lokaler, i hvilka maskkar, kokpannor, jäskar och kylskepp hafva sin plats; honom ålägges vidare att förskaffa sig noggrann kännedom om de nämnda kärrens rymd, om antalet brygder och den vid hvarje brygd tillverkade varumängden o. s. v. Men då lagen icke tillförbinder bryggaren hvarken att själf afgifva dessa uppgifter eller särskildt tillhandagå kontrollören vid deras inhemtande, blir deraf en naturlig följd, att den senare blott tillnärmelsevis träffar det rätta och endast i fall af djerfva underslef kan våga å sina sväfvande iakttagelser grunda något inskridande mot fabrikanten.

Vid öfvervägande af de olika systemen för maldrycksbeskattning har komitén icke kunnat undgå att finna de båda senast berörda förtjena en särskild uppmärksamhet. Det norska såväl som det bayerska eger nemligen företrädet af en, relativt taget, enkel kontrollmekanism; hvarken det ena eller det andra behöfver vara förenadt med fara för industrien, vare sig genom dess inledande på afvägar eller genom medförande af hinder för dess tekniska utveckling; och om de än båda så väl i princip som i tillämpning måste vidgå åtskilliga bristfälligheter, torde de dock kunna anses i öfvervägande mån motsvara de anspråk å en adeqvatt beskattning, man med hänsyn till förhållandena i allmänhet skäligen må tillåta sig hysa. Det har också varit dessa båda system komitén funnit sig böra ställa i valet vid slutliga bestämmandet af det, hvilket borde såsom för vårt land lämpligt föreslås.

Af skäl, som i det föregående angifvits, har komitén icke härvid kunnat stanna vid det norska. Komitén har härtill haft det ytterligare motiv, att här i landet de allra fleste bryggare själfve tillverka sitt malt, samt att blott ett fåtal själfständiga, yrkesmässigt drifna mälterier härstädes lära finnas. Under sådana

omständigheter har det icke synts komitén tvifvelaktigt, att skyldig hänsyn till bestående förhållanden än ytterligare förstärkte de redan förut nog viktiga skäl, som manat komitén att å det bayerska systemet grunda det författningsförslag, hvilket det ålegat komitén i underdånighet afgifva.

Det har dock för komitén synts oafvisligen nödvändigt att i tvenne viktiga punkter afvika från sagda system. Om än, såsom af föregående öfverblick öfver vår gamla maldryckslagstiftning visas, husbehofsbygden, för så vidt städerna angår, icke alltid varit skattefri, har dock komitén funnit alltför betänkligt att nu, då lagen skulle gälla både städer och landsbygd, föreslå ett återupptagande af hembrygdsbeskattningen. Vål är det sant, att landsbygden och de mindre städer, der husbehofsbygden ännu är i mer eller mindre flitigt bruk, genom rätt till dess afgiftsfria bedrivande tillskyndas en viss fördel framför befolkningen i de städer, hvilka äro uteslutande hänvisade till förbrukning af den salubrygda, genom beskattning i någon mån fördrade varan; väl må ock kunna anmärkas, att efter salubrygdens beskattande husbehofsbygden torde komma att idkas än allmännare än nu, hvadan statens påräknade inkomst af maldrycksbeskattningen kunde antagas att lida afbräck utöfver nu beräknade dimensioner. Men om än måste medgifvas, att någon grund förefinnes för båda dessa inkast, har komitén dock icke kunnat i dem se tillräcklig anledning att frångå sin åsigt uti förevarande fallet. Vare sig husbehofsbygden skulle skattläggas, såsom i Bayern, eller blott förbindas med skyldighet för vederbörande att derom göra anmälan, såsom i Nordtyskland, behöfde båda alternativen en utvidgning af kontrollen, som säkerligen skulle komma att visa sig mera kostsam än inbringande och verksam. Komitén tvekar heller icke att föredraga en möjligen i någon ringa mån minskad inkomst för staten framför hvarje åtgärd, genom hvilken en i de flesta fall mindre skadlig hembrygdsprodukt skulle ur befolkningens förbrukning utträngas af andra för dess sedliga, ekonomiska och sanitära tillstånd möjligen långt farligare drycker.

Den andra af de punkter, i hvilka komitén ansett sig böra afvika från den bayerska lagstiftningen, rör qvarnkontrollen. Då beskattningen är fäst vid malkrossningen, kan nemligen antingen

såsom i Bayern hvarje redskap, hvarmed dylik krossning är verkställbar, sättas under kontroll, eller ock kan stadgas, att hvarje bryggeri, uti hvilket beskattad tillverkning utöfvas, skall hafva egen inom bryggerilokalen uppstald maltkross, hvarpå, efter behörig vägning eller mätning, allt det malt krossas, som förbrukas inom samma bryggeri. Påtagligen skulle det förstnämnda alternativets tillämpning i Sverige möta synnerligen stora svårigheter i följd af landets vidsträckthet och delvis glesa befolkning. Härtill kommer, att då systemet förutsätter, att ej något krossadt malt får finnas inom landet, utan att vara vid krossverken beskattadt, samt kontrollen är förlagd till dessa senare och ej till bryggerierna, icke heller det för hembrygden afsedda maltet kan befrias från beskattning utan allt för grundad farhåga, att sådant skattefritt malt skulle komma att användas äfven i skattepligtiga bryggerier. Då systemet derjemte måste fordra en ganska tung kontroll på handeln med allt slags malt, har komién af alla dessa skäl föreslagit antagandet af det andra alternativet, eller anbringande i hvarje bryggeri af egen maltkross, omedelbart förbunden med automatisk vågapparat. Visserligen ådrages bryggeriegaren härigenom en utgift, men hvilken dock ej blir särdeles betydlig i jämförelse med de uti hvarje ordnad bryggeri i öfrigt nedlagda kostnader. Hvad sjelfva maltkrossen beträffar, så finnas redan nu sådana i ett stort antal bryggerier, och kostnaden för en dyliks anskaffande, hvilken, enligt hvad komitén inhemtat, allt efter storlek och konstruktion vexlar emellan 300 och 1,000 kronor, torde i de flesta fall betäckas af minskad transportkostnad och bättre vård om det krossade maltet, förutom andra fördelar, som innehafvandet af egen redskap alltid medför. Priset å en automatisk vågapparat vexlar emellan 800 och 1,500 kronor samt torde vid en större beställning kunna ej obetydligt nedbringas; men det är i alla fall ej sådant, att det bör afskräcka från antagandet af ett system, som för öfrigt erbjuder väsentliga fördelar.

I det bayerska beskattningssystemet beräknas och utgår afgiften efter volymen af det malt, som skall krossas. Enligt komiténs uppfattning skulle det likväl medföra åtskilliga fördelar om afgiftsberäkningen i stället skedde efter vigten af samma malt.

Utom den större bekvämlighet och säkerhet, hvarmed i regeln vägning kan verkställas, underlättas derigenom äfven användning för maltdryckstillverkningen af mindre vigtig och värderik spanmål, enär vid volymens läggande till grund för bestämmandet af skatten denna naturligtvis blir oberoende af spanmålets större eller mindre tyngd. Vidare kan det för kontrollens kraftiga utöfvande stundom blifva nödigt att jemföra det krossade maltets myckenhet med resultatet af den före krossningen verkställda mätningen eller vägningen, hvilken jemförelse, då mätning sker, är betydligt svårare och vanskligare än vid vägning, enär maltets volym genom krossningen undergår en betydlig förändring, som dessutom är i ej ringa mån beroende af maltets beskaffenhet, i följd hvaraf det ej låter sig göra att på förhand noggrant bestämma volymförändringens storlek.

Vilkoret för vägningsmetodens användning är likväl, att de under senare tider konstruerade automatiska vågapparaterna skola visa sig vara icke blott tillförlitliga utan äfven varaktiga. Då komitén emellertid icke eger full säkerhet i detta hänseende, har den — under förutsättning, att behöflig erfarenhet härom må kunna vinnas före lagens antagande — visserligen föreslagit, att maltets vikt skall läggas till grund för skatteberäkningen, men derjemte särskildt bifogat de ändringar i författningsförslaget, som skulle föränledas af en öfvergång till mätningsmetoden. Komitén anser sig i sammanhang härmed böra redan på detta ställe erinra, att en omedelbar uppvägning af maltet före krossningen under tillsyn af dervid närvarande kontrolltjenstemän skulle, förutom andra olägenheter, medföra så betydliga kostnader, att detta förfaringsätt endast undantagsvis kan ifrågasättas.

I åtskilliga land användes för tillverkning af maltdrycker i vissa fall icke blott malt utan derjemte dels omältad spanmål, dels socker, stärkelse och andra så kallade maltsurogat. Vid tillämpning af ett beskattningssystem sådant som det bayerska lägger användandet af dylika surogat ganska väsentliga hinder i vägen för utöfvandet af en kraftig kontroll och åstadkommandet af en

rättvis beskattning. I Bayern äro de ock förbjudna, så att endast mälad spanmål får användas, och samma inskränkning återfinnes äfven i förslaget till ny lag om maldrycksbeskattning för Nordtyskland och är der enhälligt förordad af bryggaresocieteten. Några egentliga fördelar af dessa surogats användning förefinnas ej heller, utan de anses tvärtom utöfva ett menligt inflytande på maldryckernas beskaffenhet, och detta speciellt hvad beträffar socker och stärkelse, i det att dessa ämnen stegra alkoholhalten utan att i motsvarande grad öka de närande beståndsdelarne. Då derjemte af de statistiska uppgifter, som från hela landet ingått, och för hvilka längre fram skall närmare redogöras, inhemtas, att inom Sverige nästan icke alls förekommer att för maldryckstillverkning använda annat råämne än mälad spanmål, har komitén icke tvekat att äfven i detta afseende föreslå en anslutning till det bayerska beskattningssystemet, eller bestämdt förbud mot användning af maltsurogat.

Då styrkan af det föreslagna beskattningssystemet väsentligen måste vara beroende deraf, att allt malt, som vid tillverkningen användes, äfven verkligen blifver uppmätt och beskattadt, och då af redan anförda skäl det ej kan ifrågasättas, att bryggerierna ständigt skola öfvervakas af kontrolltjenstemän, så är naturligtvis af framstående vikt, att sådana lagstadganden fastställas, hvarigenom allt användande för maldryckstillverkningen af vare sig obeskattadt malt eller icke tillåtna råämnen i möjligaste mån förhindras. Flera bland författningsförslagets bestämmelser afse just uppnåendet af detta mål utan anlitande af en allt för tung och kostsam kontroll.

Komitén har sålunda föreslagit:

att inom bryggerilokalerna, under den tid då maldryckstillverkning der försiggår, icke få finnas upplagda några andra för dylik tillverkning användbara råämnen än sådana, som äro för tillverkningen medgifna;

att malt i krossadt tillstånd icke heller får finnas i bryggeriet vid andra tider än emellan krossningen och den närmast derefter följande inmäskningen, samt då ej till större mängd än som till nämnda inmäskning blifvit anmältd, och hvarom vederbörande

kontrolltjensteman, då han dertill finner anledning, eger att förvisa sig genom omedelbar uppvägning;

att annan redskap, användbar till krossning af malt, än den förut omnämnda och med automatisk vågapparat försedda ej får finnas inom bryggerilokalerna, utan att vara stäld under kronans lås eller försegling.

För att åstadkomma ytterligare trygghet mot inmäskning af obeskattade råämnen äro förbud meddelade dels mot all uppläggning i bryggeri eller tillhörande lägenheter af stärkelse, socker eller andra maltsurogat, dels mot förvaring derstädes af spanmål å andra än därför i fabriksanmälan angifna ställen. Hvad det okrossade maltet beträffar, skulle rätt att införa sådant i sjelfva bryggerilägenheterna, d. v. s. de lokaler, der inmäskning sker eller kokpannor äro uppställda, allt för lätt kunna föranleda olaglig användning af detsamma, hvarför förbud mot dess uppläggning i nyssnämnda lägenheter blifvit meddeladt. Af samma skäl är föreskrifvet, att malkrossning skall ske för hvarje brygd och att det följaktligen i krossadt tillstånd ej må finnas inom bryggeriet vid andra tider än emellan krossningens början och inmäskningen, hvilka i brygdanmälan äro uppgifna.

Skola dessa föreskrifters efterlefnad kunna öfvervakas utan kontrolltjenstemans ständiga närvaro i bryggeriet, måste denne ega full kännedom om såväl bryggeriets anordning som tiderna för operationerna derinom, så vidt de afse malkrossning och inmäskning. Det är bland annat af denna anledning, som komitén föreslagit skyldighet för bryggeriegaren att i god tid till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande ingifva *fabriksanmälan*, innehållande uppgifter om bryggeriets belägenhet, om alla till detsamma hörande byggnader, om förvaringsrummen för såväl råämnen som färdiga produkter, om malkrossens och vågapparatens jemte andra apparaters och fasta kärles uppställning inom bryggeriet m. m., hvilka uppgifters rättighet undersökes genom besigtning af dertill utaf Kongl. Maj:ts Befallningshafvande förordnad kontrolltjensteman. Komitén har i sammanhang härmed föreslagit, att om, efter det fabriksanmälan blifvit gjord och besigtning förrättad, nya byggnader, apparater eller annan redskap tillkommit eller förändringar i den redan anmälda och besigtigade verkstälts, hvad sålunda tillkommit

eller förändrats ej må användas utan att, efter behörig anmälan hos Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, hafva blifvit besigtigadt och godkänt. För att emellertid ej lägga allt för svåra hinder i vägen för utförandet af sådana ändringar, som afse allenast redskap eller kärl uti ett redan i verksamhet varande bryggeri, har komitén föreslagit ett något genare förfaringssätt, eller att i detta fall redskapen eller kärnen må få användas, sedan anmälan blifvit gjord och redskapens godkännande af kontrollören tillstyrkts.

Innan maltkrossning inom anmäldt och besigtigadt bryggeri får taga sin början, åligger det fabrikanten vidare att till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande ingifva *driftsanmälan* med uppgift om tiden för maltkrossningens början, om afverkningens storlek, om det ombud, som i fabrikantens frånvaro skall företräda honom inför kontrolltjenstemännen m. m. Ändamålet med denna anmälan är dels att sätta Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i tillfälle att i behörig tid besörja om kontrollen vid bryggeriet, dels att bestämma storleken af den säkerhet för skattens fullgörande, som komitén föreslagit, att fabrikanten skall afleimna, innan tillståndsbevis för maltkrossnings företagande honom meddelas. Ehuru komitén föreslagit, att skatten skall inbetalas efter hvarje kalendermånads slut för det under samma månad uppvägda maltet, är dock samtidigt föreslaget, att förut nämnda säkerhet skall motsvara skatten för två hela månaders afverkning enligt driftsanmälan. Orsaken härtill är dels, att någon ej allt för kort tid måste medgifvas efter slutet af månaden, inom hvilken skatten bör vara erlagd, och dels att bereda statsverket full trygghet i sin rätt, äfven om afverkningen någon månad skulle öfverskrida hvad i driftsanmälan uppgifvits. Skulle emellertid visa sig, att afverkningen betydligt har öfverstigit hvad den enligt driftsanmälan bort vara, då skall fabrikanten ställa en deremot svarande säkerhet, vid äfventyr att för uraktlåtenhet häraf nödgas erlagga dubbel tillverknings-skatt för det malt, som afverkats utöfver hvad i driftsanmälan upptagits.

Kontrolltjenstemannen skall sedermera under tillverkningens hela fortgång genom de i författningsförslaget intagna *brygdanmälningarna* och de på dem grundade bryggsedlarne ega ständig kännedom om maltkrossningen och inmäskningen vid bryggeriet samt

derigenom sättas i tillfälle att medelst ett lämpligt ordnande af sina besök derstädes tillse, det ej några olagligheter föröfvas. Beträffande brygdanmälan har komitén föreslagit, att den äfven skall upptaga tiden, då möjligen är afsedt att genom efterlakning tillverka svagdricka. Då vid dylik efterlakning tillsättning af obeskattadt malt eller maltsurogat kan vara att befara, har komitén nemligen ansett, att sådan efterlakning ej bör få företagas, med mindre kontrollören har kännedom om tiden därför, för att beredas tillfälle öfvervaka densamma.

Den i förslaget fabrikanten medgifna rätt att samtidigt anmäla flera brygder har tillkommit endast för att vid ett regelbundet arbetande bryggeri bereda honom den bekvämlighet att ej dagligen och stundom till och med mer än en gång om dagen nödgas göra dylik anmälan.

Såsom redan förut är meddeladt, vexlar maldrycksbeskattningens storlek högst betydligt i olika länder. Beräknad på hektoliter öl af medelstyrka (13° Balling) uppgifves den vara:

I Norge	5 Kr. 70 öre.
» Italien	4 » 95 »
» Österrike-Ungern	4 » 25 »
» Ryssland	3 » 35 »
» England	3 » 15 »
» Frankrike	2 » 90 »
» Nord-Amerikas förenade stater	2 » 80 »
» Bayern	2 » 70 »
» Baden	2 » — »
» Belgien	1 » 60 »
» Würtemberg	1 » 60 »
» Holland	1 » 30 »
» Nordtyskland	— » 90 »

Den af komitén föreslagna skatten för Sverige skulle efter samma beräkningsgrund uppgå till ungefärligen 1 krona per hektoliter öl, 1 krona 20 öre per hektoliter porter och 30 öre per hektoliter svagdricka, motsvarande respektive 2,63, 3,16 och 0,80

öre per kanna. Komitén har härvid utgått från den åsigt, att, då en afgift af det slag, som här är i fråga, första gången skall påläggas, både klokhet och billighet bjuda, att den ej bestämmes särdeles hög. Anser man nemligen fortfarande, att ett allmännare bruk af maldrycker bör bidra till att minska bruket af de starkare och skadligare rusdryckerna, så kan det naturligtvis ej vara lämpligt att genom hög beskattning å de förra försvåra deras måttliga förbrukning. Tydligt är äfven, att hög beskattning dels skulle framkalla ovilja mot hela beskattningsåtgärden, dels innebära en stark frestelse till underslef och olaglig tillverkning. Förbises bör ej heller, att då hembrygden göres helt och hållet skattefri, så måste, på sätt förut blifvit antydt, en hög beskattning å salutillverkningen naturligen öka den förra brygden och derigenom minska statsverkets inkomster samt på samma gång för de skattepligtiga bryggerierna försvåra täflan med hembrygden.

För att bland annat i någon mån kunna bedöma storleken såväl af maldryckstillverkningen inom landet som af den statsinkomst, hvilken med den af komitén föreslagna skatten kan vara att påräkna, har komitén från Öfverståthållareembetet i Stockholms stad och samtliga Kongl. Maj:ts Befallningshafvande begärt och erhållit uppgifter öfver de bryggerier, som under år 1880 utöfvat maldryckstillverkning till afsalu, äfvensom öfver myckenheterna råämnen, hvilka under samma tid vid dem förbrukats, samt mängden erhållna produkter.

Sådana uppgifter hafva äfven med högst få undantag inkommit och äro efter erforderliga reduktioner sammanförda i bifogade tabeller. Vid nämnda reduktioner har, med ledning dels af uppgifter från andra länder dels på grund af anställda undersökningar, antagits, att en hektoliter torkadt kornmalt i okrossadt tillstånd väger 52 kilogram.

Såsom af de tabellariska sammandragen framgår, har under sistförflutna år maldryckstillverkning för afsalu utöfvats inom:

Stockholms stad	vid	18	bryggerier med en maltförbrukning af	7,394,680,8	kgr.
Stockholms län	»	2	»	283,218,0	»
Upsala d:o	»	9	»	899,485,6	»
Södermanlands d:o ..	»	9	»	362,070,8	»
Östergötlands d:o ...	»	26	»	1,609,093,2	»
Jönköpings d:o	»	17	»	497,047,2	»
Kronobergs d:o	»	14	»	125,018,4	»
Kalmar d:o	»	37	»	640,884,4	»
Gotlands d:o	»	2	»	171,464,8	»
Blekinge d:o	»	29	»	815,677,2	»
Kristianstads d:o	»	8	»	576,498,0	»
Malmöhus d:o	»	67	»	1,781,150,8	»
Hallands d:o	»	6	»	297,544,0	»
Göteb. o. Bohus d:o	»	26	»	3,817,242,0	»
Elfsborgs d:o	»	11	»	314,927,6	»
Skaraborgs d:o	»	14	»	479,793,6	»
Vermlands d:o	»	14	»	497,239,6	»
Örebro d:o	»	17	»	418,605,2	»
Vestmanlands d:o ...	»	6	»	569,181,6	»
Kopparbergs d:o	»	11	»	260,520,0	»
Gefleborgs d:o	»	15	»	1,343,404,4	»
Vesternorrlands d:o .	»	7	»	714,485,2	»
Jemtlands d:o	»	5	»	93,204,8	»
Vesterbottens d:o ...	»	3	»	110,973,2	»
Norrbottnens d:o	»	1	»	56,035,2	»

Summa 374 bryggerier med en maltförbrukning af 24,129,445,6 kgr.

Inom hela riket har denna tillverkning sålunda utöfvats vid 374 bryggerier med en råämnetsåtgång af i afrundadt tal 24,129,400 kilogram malt. Hela tillverkningen uppgifves hafva utgjort i afrundade tal 41,680 hektoliter (1,592,176 kannor) porter, 585,349 hektoliter (22,360,331 kannor) öl och 489,700 hektoliter (18,706,540 kannor) svagdricka, vid hvilka uppgifters meddelande det syns öfverflödigt och möjligen stundom vilseledande att göra någon skilnad mellan olika ölsorter.

Samtliga bryggerier uti städerna utgjorde 212 med en råämnetsförbrukning af 20,453,269,2 kilogram malt och på landsbygden 162 med en förbrukning af 3,676,176,4 kilogram malt.

Komitén har äfven på annan väg sökt ledning för bedömandet af maldryckstillverkningens storlek inom landet. Enligt Kongl.

Kommerskollegii underdåniga berättelse angående utrikes handel och sjöfart har införseln af humle under de senaste fem åren i medeltal uppgått till 637,800 skålpund årligen, och då till 100 kannor öl kan efter i landet brukliga bryggeriförfaranden antagas åtgå $1\frac{1}{2}$ skålpund humle, skulle ofvanstående humlekvantitet förutsätta en öltillverkning af 42,520,000 kannor eller i det närmaste 1,112,800 hektoliter, ungefärligen lika med summan af både porter, öl och svagdricka enligt ofvan åberopade officiella uppgifter. I följd häraf, och då svagdricka i sistnämnda summa ingår med omkring 44 procent, man torde kunna antaga, att maltförbrukningen inom landet i verkligheten varit större, än hvad ofvan uppgifvits. I den på humleförbrukningen grundade beräkningen är ej den inhemska humleproduktionen medtagen, hvilken, enligt hvad komitén inhemtad, kan antagas utgöra omkring 100,000 skålpund årligen. Större delen af denna humle torde dock vara använd inom hembrygden och därför icke böra medtagas i ofvanstående beräkning.

Med den af komiterade föreslagna skattesiffran och utgående från antagandet af ofvan anförda maltförbrukning, eller 24,129,400 kilogram malt, skulle hela bruttoinkomsten af maltdrycksbeskattningen komma att uppgå till 965,176 kronor.

Såsom af de lemnade statistiska uppgifterna framgår, förekomma inom landet ett betydligt antal bryggerier, vid hvilka den årliga afverkningen är högst ringa, nedgående till blott några få tusen kilogram. Om vid sådana bryggerier tillverkningen ej inskränkes till blott en mindre del af året, skulle åstadkommandet af en för beskattning erforderlig kontroll föranleda kostnader, hvilka, såsom lätt inses, ej ens betäcktes af den inflytande tillverkningskatten. Det har af sådan anledning synts komitén angeläget att bestämma ett minimum af skatt, som under alla förhållanden skall utgå, ehvad afverkningen uppgår till motsvarande belopp eller ej; och komitén har i detta hänseende föreslagit 4 kr. 80 öre för hvarje helgfri dag, hvarunder malkrossning på grund af driftsanmälan kan ega rum, motsvarande en afverkning af 120 kilogram malt. Otvifvelaktigt kommer genom ett dylikt stadgande åtskilliga små bryggerier att nödgas helt och hållet upphöra med handteringen, ett resultat som dock ingalunda i allmänhet synes vara att beklaga. Det torde nemligen vara gif-

vet, att om en maltdryckstillverkning, drifven i så liten skala som här är i fråga, eller med en afverkning, som ej ens uppgår till 10 kubikfot malt om dagen, skall kunna blifva lönande, så måste produkterna antingen hållas i oskäligen högt pris eller ock vara af temligen underhållig beskaffenhet, i de flesta fallen båda delarne, hvaraf återigen följderna lätt blir, att företaget, framkalladt af tillfälliga förhållanden, snart under inflytelsen af täflan från större och bättre skötta bryggerier måste upphöra. Der åter ett verkligt och fortfarande behof framkallat en bryggerianläggning, torde denna, äfven om afverkningen för hela året är ringa, i de flesta fall kunna bestå, antingen genom att något öka denna eller genom förening med annat närbeläget bryggeri eller genom tillverkningens drifvande under någon kortare del af året.

Samma åtgärd eller bestämmandet af ett minimum för afverkningen är äfven vidtagen i Norge samt likaledes af finska skattekomitén upptagen i dess förslag till förordning om bevillning för tillverkning af maltdrycker.

För att emellertid mildra ifrågavarande stadgande har komitén föreslagit, att, analogt med förhållandet i Norge, för bryggeri, som varit i verksamhet under året näst före det, hvarunder förordningen om maltdrycksbeskattning träder i kraft, minimiafgiften måtte bestämmas lägre än för andra bryggerier, eller till allenast 2 kr. 40 öre för dag, motsvarande en afverkning af 60 kilogram, dock att detta undantagsförhållande skulle fortfara allenast under fem år.

Detta minimum förutsätter emellertid en afverkning för år, eller 300 arbetsdagar, af 18,000 kilogram malt, och under förutsättning att äfven de mindre bryggerierna äro i verksamhet hela året, skulle, enligt hvad de tabellariska sammandragen visa, 204 bryggerier komma under nämnda minimum. Sjelfva förutsättningen härför eller den oafbrutna verksamheten är emellertid oriktig, enär flertalet af dessa små bryggerier otvifvelaktigt arbeta endast under kortare tider, och resultatet blir då naturligtvis helt annorlunda. Af sammandragen framgår i öfrigt, att maltförbrukningen vid samtliga dessa bryggerier, som förbrukat mindre än 18,000 kilogram om året, ej uppgår till mer än 1,471,766 kilogram eller allenast omkring 6 procent af hela den uppgifna maltåtgången.

I afseende å öfverinseendet öfver maltdryckstillverkningen har komitén ansett lämpligt, att densamma uppdrages åt den redan inrättade byrån för kontrollen å tillverkningsafgifter, och detta så mycket hellre som i vissa fall möjligen samma kontrollpersonal kan användas för olika, beskattning underkastade, tillverkningar.

Hvad denna kontrollpersonal beträffar, har komitén föreslagit, att liksom vid bränvinsbrännerierna den skall utgöras af öfverkontrollörer och kontrollörer. I följd af dels maltuppvägningens verkställande medelst automatiska apparater, dels kontrollanordningarne i öfrigt föreligger här icke någon nödvändighet af kontrollörernes dagliga besök i bryggerierna och ännu mindre af deras ständiga närvaro derstädes. Kontrollören blir alltså här vanligen betydligt mindre bunden af tjensten, än hvad fallet är med bränvinskontrollören, hvarför ock tillsynen öfver bryggerierna i allmänhet torde kunna öfverlemnas åt personer, som genom annan samtidig sysselsättning förvärfva någon del af sitt uppehälle. För de fall åter, då en och samma kontrollör genom tillsyn öfver flera bryggerier måste åt denna tjänstgöring mera uteslutande egna sin tid, är äfven aflöningen med afseende härå föreslagen högre. Ett ytterligare skäl, hvarför komitén ansett sig kunna föreslå aflöningsvilkoren för bryggerikontrollörerne betydligt lägre, än hvad de äro för bränvinskontrollörerne, ligger deruti, att de förre kunna påräkna längre årlig tjentgöringstid än de senare, hvilka ofta endast för några veckor i sänder inkallas i tjänstgöring. Förutses kan emellertid, att fall skola inträffa, då lokala eller andra skäl påkalla en högre aflöning än den i regeln föreslagna, hvarför komitén ansett angeläget åt Kongl. Maj:ts Befallningshafvande förbehålla rätt att vid sådana tillfällen höja aflöningen.

För att underlätta bildandet af en erfaren och skicklig kontrollörspersonal har komitén derjemte föreslagit antagandet af kontrollörsassistenter, hvilka skulle dels genom deltagande i tjänstgöringen förskaffa sig nödig erfarenhet och dels biträda inom kontrollen vid förfall för kontrollörer eller vid andra tillfällen, då öfverkontrollör finner sådant nödigt. Enligt komiténs förslag skall likväl assistent ej åtnjuta aflöning vid andra tillfällen, än då han utöfvar sjelfständig tjänstgöring.

För beräkning af den kostnad, som kontrollen kan komma att föranleda, borde man känna icke blott bryggeriernas antal och belägenhet samt förbindelserna dem emellan, utan äfven huru stor del af året, som hvarje bryggeri kan antagas vara i verksamhet, äfvensom åtskilliga andra förhållanden, af hvilka flera äro för komitén obekanta, i följd hvaraf hvarje dylik beräkning nu skulle blifva otillförlitlig; dock anser sig komitén med ledning af de meddelade officiella uppgifterna kunna förutsäga, att nämnda kostnad ej bör komma att öfverstiga 18 procent af skatteinkomsten.

Vidkommande föreskrifterna angående kontrollpersonalens tjänsteåligganden, hafva komiterade ansett, att dessa lämpligast borde upptagas i en särskild, af Eders Kongl. Maj:t faststald ordningsstadga, uti hvilken äfven borde förekomma åtskilliga stadganden rörande lokalernas anordning, vågredskapens beskaffenhet, formulär jemte vissa fabrikantens åligganden med hänsyn till kontrollen, liksom förhållandet är med motsvarande stadganden rörande tillsynen öfver bränvins- och hvitbetssockertillverkningarne. Detta förfaringssätt synes vara så mycket angelägnare, som en blifvande erfarenhet möjligen kommer att ådagalägga nödvändigheten af jemkningar i flera eller färre bland dessa stadganden, och hvilka då torde böra kunna vidtagas med större skyndsamhet än hvad som kunde ske, i fall sådana stadganden intoges i sjelfva tillverkningslagen.

I det föregående har komitén sökt angifva motiven för de uti §§ 1—3, 6—9, 12—17 och 20—24 i bifogade författningsförslag antagna stadganden. Rörande öfriga bestämmelser i samma förslag, för så vidt de erfordra särskild förklaring, får komitén anföra följande:

Under antagande, att för maltdrycker, som ur landet utföras, restitution af den erlagda skatten bör medgifvas, har komitén föreslagit densamma (§ 5) till en krona för hektoliter, eller den skatt, som beräknats utgå för öl. Restitutionen är således föreslagen lika för alla slag af maltdrycker, oberoende af deras styrka, och detta därför att det ej kan ifrågakomma att utföra de svagare och billigare slagen af dessa drycker, enär dels fraktkostnaden skulle blifva jmförelsevis allt för hög, dels sådana drycker äro särdeles utsatta för att vid transport undergå förskämning.

Billigheten deraf, att skatten eftergifves i de fall, då det beskattade maltet eller produkten deraf genom olyckshändelse väsentligen skadats, har föranledt komitén att härom föreslå stadganden (§ 4 mom. 2); dock med den inskränkning att dylik eftergift ej medgifves, med mindre skadan timat, innan vörten lemnat kylskeppet, enär det i annat fall skulle blifva särdeles svårt att åstadkomma nödig kontroll. Komitén har derjemte ansett att, till förekommande af missbruk, frågor om skatteeftergift af detta slag borde underställas Eders Kongl. Maj:ts nådiga pröfning.

Stadgandena i §§ 10 och 11 afse tydligen att förebygga, det staten under någon längre tid skulle blifva betungad med kontrollkostnader vid bryggeri, sedan afverkningen derstädes redan under längre tid upphört.

Såväl till kontrollens understödjande som för åstadkommande af god ordning i allmänhet och för beredande af materialier till en tillförlitlig statistik öfver maldryckstillverkningen i riket äro i §§ 17 och 18 intagna stadganden, genom hvilka fabrikanten ålägges att efter fastställda formulär och i öfrigt meddelade föreskrifter öfver tillverkningen föra böcker och journaler.

Enligt hvad komitén erfarit, lärer ett eller annat bryggeri förekomma, så förenadt med allmän qvarn eller annat verk, att en omedelbar tillämpning af den föreslagna författningen skulle derstädes genast förhindra maldryckstillverkningens fortsättande. Till förebyggande af de förluster och öfriga olägenheter, som deraf möjligen skulle blifva en följd, har komitén i § 43 föreslagit, att för sådana fall det må bero på Eders Kongl. Maj:ts särskilda pröfning, om detta oaktadt maldryckstillverkning må ega rum vid sådant bryggeri, hvaremot komitén ansett, att, om särskilda kontrollåtgärder för dylikt medgifvande blifva nödiga, kostnaderna härför böra bestridas af fabrikanten.

Beträffande slutligen ansvarsbestämmelserna, har komitén ansett sig böra föreslå dessa med särskildt afseende fästadt å nödvändigheten att genom verksamma straffpåföljder bidraga till lagbudens efterlefnad.

I det alternativa förslag, som komitén framställt för den händelse, det skulle befinnas nödigt att lägga maltets volym i stället för dess vikt till grund för afgiftsberäkningen, torde egentligen blott en enda punkt tariffva någon närmare belysning, nemligen den i § 24 omförmälta uppvägningen af malt med dertill hörande förpligtelse för fabrikanten att ställa våg och vichter till kontrollens förfogande.

Skälet till denna föreskrift, hvarigenom komitén åtminstone skenbart frångår den princip, hvarpå beskattningen här är afsedd att hvila, i det en viktbestämning ställes vid sidan af volymbestämningen, har varit den svårighet, att icke säga omöjlighet, som, enligt hvad redan ofvan blifvit framhållet, gör sig gällande i fråga om fastställandet af ett allmängiltigt exakt relationstal mellan det krossade och det okrossade maltets volymer. Då erfarenheten visat, att detta förhållande allt efter maltets torrhetsgrad, sättet, hvarpå mältningen drifvits, och sjelfva beskaffenhet kan vexla mellan ganska vidsträckta gränser, så skulle vid den kontrollmätning af det till inmäskning färdiga, alltså krossade maltet, hvilken såsom ett väsentligt moment ingår i den beskattningsmodus komitén föreslaget, ett mer eller mindre godtyckligt fixerande af ett medelvärde på sagda förhållande i många fall kunna leda till fullkomligt grundlösa ansvarspåståenden för begångna underslef; medan å andra sidan valet af ett så högt relationstal, att denna fara vore undanröjd, skulle göra kontrollen magtlös gent emot ett afsigtligt ökande af mäskgodsets mängd inom detta gränsvärde.

Dessa olägenheter har komitén trott sig åtminstone i väsentligaste mån kunna undvika genom att låta kontrollpersonalen, medelst då och då företagna jämförande vägningar af det vid hvarje bryggeri använda maltet såväl i okrossadt som krossadt tillstånd, direkt bestämma det volymsförhållande, som i hvarje fall gör sig gällande, och är det i sådant syfte, som det ifrågasvarande stadgandet i § 24 tillkommit.

Den siffra för reduktion af det krossade maltets volym till okrossadt, som fastställles i § 29 mom. 3, är fördenskull afsedd att tillämpas endast i de fall, då en sådan direkt bestämning ej kan läggas till grund för beräkningen.

FÖRFATTNINGSFÖRSLAG.

FÖRSLAG

till

Förordning angående beskattning af maltdrycker.

Art. I.

Om skattens beräkning, erläggande och återbäring.

§ 1.

1. Vid all tillverkning af maltdrycker till afsalu skall med det undantag, som i nästa moment sägs, erläggas en tillverknings-skatt i förhållande till vigten torkadt eller rostadt malt, som användes för tillverkningen; och eger för ty hvad i denna förordning är stadgadt icke tillämpning å sådan tillverkning af maltdrycker, som sker för eget husbehof; dock får dylik husbehofs Brygd icke utöfvas af den, som idkar värdshusrörelse, handel med eller beskattad tillverkning af maltdrycker.

2. Å apotek må skattefri tillverkning af maltinfusioner och maltextrakt för medicinskt behof ega rum under de vilkor, som särskildt stadgas.

3. Vid tillverkning af maltdrycker till afsalu enligt mom. 1 vare förbjudet att i stället för eller såsom tillsats till torkadt eller rostadt malt använda grön malt, omältad spanmål eller annat ämne såsom stärkelse, socker eller dylikt.

§ 2.

1. Vigten af det skattepligtiga maltet bestämmes med det undantag, hvarom i § 18 sägs, förmedelst sjelfregistrerande, justerad

vågapparat, som skall vara inrättad och i afskildt rum uppstald enligt föreskrifterna i gällande ordningsstadga för bryggerierna i riket. Denna vågapparat skall bekostas af fabrikanten.

2. Det skattepligtiga maltet skall krossas å särskild, i nyss omförmälta rum anbragt malkross, så förbunden med vågapparat, att maltet ej, utan att genomgå denna, kan förarbetas.

§ 3.

1. Tillverkningskatten skall erläggas med fyra öre för hvarje kilogram torkadt eller rostadt malt, som uppväges för krossning, dock minst med 1440 kronor för helt tillverkningsår och i förhållande derefter för den kortare tid, hvarunder bryggeriet skolat enligt den i § 9 föreskrifna anmälan vara i gång.

2. Tillverkningsåret räknas från och med den 1 september det ena till och med den 31 augusti det påföljande året.

§ 4.

1. Inom fjorton dagar efter slutet af hvarje kalendermånad skall tillverkningskatten för det under samma månad uppvägda maltet inbetalas till landtränteriet i det län, der bryggeriet är beläget; och skall vid betalningen för den sista månaden, då bryggeriet under tillverkningsåret varit i gång, jemväl erläggas hvad som kan brista i den i nästföregående § stadgade minsta tillverkningskatt.

2. Om uppvägt malt eller deraf beredd vört, innan denna lemnat kyskeppet, så väsentligen skadats genom vådeld eller annan af fabrikanten ej vållad olyckshändelse, att maltet eller vörten ej kan användas för tillverkningen, må eftergift af tillverkningskatten kunna vinnas. Ansökan härom, åtföljd af undersökningshandlingarna rörande olyckshändelsens tillkomst och förloppet dervid, ingifves till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, hvilken pröfvar ansökningen och underställer sitt beslut Kongl. Maj:t.

§ 5.

Vid utförsel af maltdryck, för hvilken tillverkningskatt blifvit erlagd, åtnjutes restitution med en krona för hvarje hektoliter under de vilkor särskild författning stadgar.

Art. II.

Om anmälan för tillverkning af maltdrycker.

Afdelning 1.

Fabriksanmälan.

§ 6.

1. För bryggeri, som första gången, efter det denna förordning trädte i kraft, skall sättas i gång, eller som då skall vara i verksamhet, åligger fabrikanten att minst 30 dagar, innan krossning af skattepliktigt malt eger rum, till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i det län, der bryggeriet är beläget, inlemnade skriftlig fabriksanmälan med uppgift om:

- a) bryggeriets belägenhet;
- b) de till detsamma hörande särskilda byggnaderna;
- c) de i nyssnämnda byggnader för maltberedning och förvaring af spanmål, malt, humle samt färdiga produkter afsedda lägenheterna;
- d) de egentliga bryggerilägenheterna och jäskällaren;
- e) maltkross och vågapparat, deras konstruktion och uppställning;
- f) de fasta apparaterna; och
- g) de kärl, som skola användas för maltdryckernas beredning, jemte dessa kärles rymd;

allt enligt de i ordningsstadgan meddelade närmare föreskrifter och fastställda formulär.

2. Vid denna anmälan skall vara fogad planritning öfver samtliga lägenheterna med tydligt angifvande af hvars och ens ändamål.

3. De i denna § omförmälta handlingar skola aflemnas i tre exemplar.

§ 7.

1. Då fabriksanmälan skett, låte Kongl. Maj:ts Befallningshafvande genom öfverkontrollör eller kontrollör tillse, att anordningarna inom bryggeriet icke strida emot gällande föreskrifter samt att de af fabrikanten lemnade uppgifterna äro rigtiga, med rätt för besigtningssmannen att låta uppmäta kärnen, då han dertill finner skälig anledning.

2. Besigtningssmannen skall ock vid tillfället meddela fabrikanten föreskrifter om anbringande af ordningsnummer å de anmälda kärnen och fasta apparaterna samt å de förra jemväl af uppgift om rymden; och åligger det fabrikanten att i behörigt skick underhålla dessa nummer och uppgifter.

3. Fabrikanten åligger att på kallelse af besigtningssmannen själf eller genom ombud vid besigtningen närvara; och skall öfver förrättningen föras protokoll i två exemplar, som undertecknas ej mindre af fabrikanten eller hans ombud än äfven af besigtningssmannen, hvilken senare till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande insänder det ena exemplaret och till fabrikanten eller hans ombud öfverlemnar det andra.

4. Sedan besigtningen blifvit verkställd, meddele Kongl. Maj:ts Befallningshafvande sitt beslut och teckne detsamma å anmälningskrifterna, hvarefter ett exemplar af dessa tillställes öfverkontrollören och ett återlemnas till fabrikanten, som är skyldig att, när så påfordras, hålla detsamma tillgängligt för kontrolltjenstemännen.

§ 8.

Byggnader, lägenheter, apparater eller kärl, som icke blifvit upptagna i fabriksanmälan, eller som godkänts men sedermera

ändrats, må icke vid tillverkning af maldrycker användas, utan att hafva blifvit efter anmälan hos Kongl. Maj:ts Befallningshafvande så besigtigade och godkända, som i § 7 sägs; dock att, då bryggeriet är i verksamhet, apparater eller kärl af de slag, som omförmälas i § 6 mom. 1 *f*) och *g*), få användas, sedan förberörda anmälan blifvit aflemnad till kontrollören och denne å anmälnings-skriften tecknat tillstyrkande till redskapens godkännande. Ej må maltkross eller vågapparat ändras eller ny sådan redskap i bryggeriet insättas, innan skriftlig anmälan derom ingifvits till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande och öfverkontrollören gifvit sitt samtycke till arbetets påbörjande.

Afdelning 2.

Driftsanmälan.

§ 9.

1. Då bryggeri under tillverkningsåret skall sättas i gång eller vid dess början vara i verksamhet, åligger fabrikanten att minst tio dagar förr, än maltkrossningen företages, till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande ingifva skriftlig driftsanmälan med uppgift om:

- a) dagen, då han ämnar börja maltkrossningen;
- b) den vikt malt, han beräknar i medeltal skola komma att krossas hvarje helgfritt dygn under den tid, för hvilken driftsanmälan gäller;
- c) det eller de slag af maldrycker, han ämnar tillverka; samt
- d) det ombud, som i hans frånvaro skall företräda honom inför kontrolltjenstemännen.

2. Samtidigt med dessa uppgifter skall fabrikanten hos Kongl. Maj:ts Befallningshafvande ställa säkerhet för så stort skattebelopp, som svarar mot den uppgifna medelafverkningen för två månader, dock alltid för minst 240 kronor.

3. Varder nyssnämnda säkerhet af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande godkänd och finnes ej heller annat hinder för handte-

ringens utöfvande, meddele Kongl. Maj:ts Befallningshafvande tillståndsbevis för malkrossningens företagande.

4. Vill fabrikanten, sedan driftsanmälan skett, vidtaga åtgärd, hvarigenom han frångår lemnad uppgift, vare han pliktig sådant ofördröjligen skriftligen anmäla hos Kongl. Maj:ts Befallningshafvande.

5. Har under någon kalendermånad vigten af det krossade maltet i medeltal för hvarje dygn uppgått till mer än en femtedel utöfver hvad i driftsanmälan uppgifvits, då skall, derest sagda anmälan gält för minst halfva månaden, fabrikanten inom 14 dagar efter månadens slut ställa säkerhet för den skatt, som svarar mot den tillökade medelafverkningen för två månader.

6. De i denna § föreskrifna uppgifter ingifvas i tre exemplar, af hvilka Kongl. Maj:ts Befallningshafvande öfverlemnar ett till vederbörande öfverkontrollör samt öfversänder ett till kontrollbyrån med intyg om säkerhetens godkännande.

§ 10.

1. Har bryggeri genom olyckshändelse så väsentligen skadats, att tillverkningen måste upphöra, eller vill fabrikanten af annan anledning före tillverkningsårets utgång afsluta tillverkningen, skall han sådant skriftligen anmäla hos kontrollören, i senare fallet minst fem dagar förr än malkrossning sist eger rum; och åligger kontrollören att ofördröjligen härom underrätta såväl Kongl. Maj:ts Befallningshafvande som kontrollbyrån och öfverkontrollören.

2. När anmälan skett i enlighet med föregående moment, må tillverkningen ej efter den uppgifna tiden ega rum utan nytt tillståndsbevis.

§ 11.

Om malkrossning ej företages inom fem dagar efter den i driftsanmälan uppgifna tiden eller afbrytes utan sådan anmälan,

som i § 10 omförmäles, och ej ånyo företages inom tio dagar, den oräknad, hvarunder afbrottet skedde, åligger det fabrikanten att för hela den tid, hvarunder maltkrossningen sålunda icke egt rum, till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande inbetala på bryggeriet belöpande kontrollörsarfvode.

Afdelning 3.

Brygdanmälan.

§ 12.

1. Fabrikanten är pligtig att för hvarje brygd, minst 12 timmar innan maltets krossning börjas, hos kontrollören enligt fastställt formulär göra skriftlig anmälan om:

- a) den vigt malt, som skall krossas för brygden;
- b) tiden för krossningens början och slut;
- c) tiden för inmäskningens början; samt,
- d) i händelse svagdricka skall genom efterlakning tillverkas, tiden då denna kommer att ega rum.

2. Fabrikanten är berättigad att samtidigt anmäla en följd af brygder för en tidrymd af högst två veckor; dock skall sådan anmälan innehålla för hvarje särskild brygd alla de uppgifter, som i nästföregående moment omförmälas.

§ 13.

1. Sedan brygdanmälan verkstälts, skall kontrollören för hvarje brygd utfärda bryggsedel, hvori fabrikanten har att anteckna såväl, före maltkrossningens början, kontrollurets ställning som ock vid krossningens slut det kilogramtal, uret då visar, samt dessutom tiden, då inmäskningen börjat. I det fall, som afses i § 18 mom. 2, skall fabrikanten i stället för förstnämnda två uppgifter vid vägningens slut å bryggsedeln anteckna det uppvägda maltets vigt.

2. Bryggsedel skall i bryggeriet hållas tillgänglig för kontrollpersonalen och efter inmäskningen återställas till kontrollören vid dennes närmast följande besök i bryggeriet.

§ 14.

1. Kan anmäld malkrossning eller inmäskning till följd af inträffande hinder ej verkställas på den timme, som bryggsedeln angifver, skall fabrikanten ofördröjligen derom göra anmälan hos kontrollören samt å bryggsedeln anteckna uppskofvet och anledningen dertill.

2. Går bryggsedel förlorad, medan den är i fabrikantens vård, skall kontrollören härom genast underrättas, hvarefter honom åligger att utfärda ny bryggsedel.

Art. III.

Om kontrollen vid bryggerierna.

§ 15.

Öfverinseendet öfver bryggerikontrollen i riket utöfvas af chefen för den för kontrollen å tillverkningsafgifter inrättade byrå.

§ 16.

1. Under tillsyn af öfverkontrollörer utöfvas kontrollen vid bryggerierna af edsvurne kontrollörer och assistenter enligt de närmare föreskrifter, som innehållas i ordningsstadgan.

2. Öfverkontrollörer förordnas af Kongl. Maj:t och erhålla arfvode, som af Kongl. Maj:t bestämmes med afseende å tjenstgöringsområdets storlek och bryggeriernas antal.

3. Kontrollörer och assistenter förordnas af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande efter förslag af vederbörande öfverkontrollör.

4. Kontrollör erhåller under tjenstgöringstiden af staten dag-arfvode till följande belopp:

vid tillsyn å 1 bryggeri	2 kr.
» » » 2 eller 3 bryggerier	3 »
» » » 4 » 5 »	4 »
» » » 6 » 7 »	5 »
» » » 8 eller flera »	6 » ;

dock må, der bryggeris storlek, lokala eller andra förhållanden sådant kräva, Kongl. Maj:ts Befallningshafvande på öfverkontrollörens förslag tilldela kontrollör dagarfvode i högre klass än den, till hvilken han eljest skolat höra.

5. Då assistent förrättar tjänst såsom kontrollör, erhåller han arfvode efter samma grund som denne.

6. Om skjutsersättning till öfverkontrollörer, kontrollörer och assistenter bestämmes i ordningsstadgan.

§ 17.

För kontrollvägning af mäskgodset och för begagnande i det fall, hvarom förmåles i nästa §, skall fabrikanten i bryggeriet hålla en justerad våg med nödigt antal justerade vigter.

§ 18.

1. Inträffar skada å den i § 2 föreskrifna vågapparaten eller yppar sig skälig anledning misstänka, att dess utslag ej äro tillförlitliga, åligger det fabrikanten att ofördröjligen anmäla förhållandet hos kontrollören; och får under sådana omständigheter malkrossning eller inmäskning icke ske förr, än kontrolltjenstemannen träffat nödiga anordningar och derom underrättat fabrikanten.

2. Kan anmärkt fel i vågapparaten ej oförtöfvadt afhjelpas, skall krossen vid de tillfällen, då han icke begagnas, stå under kronans lås eller försegling, och vare i ty fall kontrollören skyldig att närvara, då malt väges eller krossas.

§ 19.

Utom sådan malkross, hvarom förmåles i § 2, må ej i bryggeriet eller tillhörande lägenheter finnas någon till krossning af

malt användbar redskap, med mindre den ställes under kronans lås eller försegling och i fråga om begagnandet underkastas ordningsstadgans bestämmelser.

§ 20.

1. Omäktad spanmål får med det undantag, hvarom förmäles i nästa moment, icke inom bryggeriet eller tillhörande lägenheter finnas annorstädes än i de förvaringsrum, hvilka i fabriksanmälan uppgifvits såsom därför afsedda.

2. Spanmål för utfodring af bryggeriets dragare skall förvaras i särskilda lägenheter i enlighet med de föreskrifter, som innehållas i ordningsstadgan.

§ 21.

1. Okrossadt malt må icke finnas inom de egentliga bryggerilägenheterna.

2. Maltet skall krossas för hvarje brygd och må följaktligen i krossadt tillstånd icke förvaras längre, än till dess inmäskningen för denna brygd egt rum.

3. Krossadt malt må ej utifrån införas i bryggeriet eller tillhörande lägenheter, ej heller derifrån utföras.

4. I bryggeriet eller tillhörande lägenheter må icke finnas stärkelse, socker eller annat, som kan vid tillverkningen af malt-drycker användas i stället för eller såsom tillsats till malt.

§ 22.

Fabrikanten är pliktig att öfver malkrossningen, på sätt ordningsstadgan närmare angifver, föra dagbok enligt fastställt formulär. Denna dagbok, som skall hållas tillgänglig för kontrollpersonalen, afslutas med hvarje kalendermånad och öfverlemnas till kontrollören inom tre dagar derefter.

§ 23.

Fabrikanten före i öfrigt öfver tillverkningen så uppställda böcker, som chefen för kontrollbyrån finner nödigt föreskrifva för

åstadkommande af en tillförlitlig statistik öfver maltdryckstillverkningen i riket; och vare han skyldig att vid påfordran hålla dessa böcker tillgängliga för öfverkontrollören.

§ 24.

Arbetsbiträde och redskap, som fordras för uppmätning af kärll, anbringande af vederbörliga beteckningar, å desamma, direkt uppvägning af malt eller mäskgods med flera kontrollåtgärder, ställe fabrikanten utan ersättning till kontrollörens förfogande.

§ 25.

Bryggeriet skall stå öppet för vederbörande kontrolltjensteman mellan klockan 6 f. m. och 9 e. m. och å andra tider, när arbete derstädes pågår; och skola alla de lägenheter, som fabriksanmälan omfattar, under samma tid vara för honom tillgängliga, dock beträffande lagerkällaren med den inskränkning, som ordningsstadgan bestämmer. Vid andra tillfällen har kontrolltjenstemannen att fordra obehindradt tillträde endast till de egentliga bryggerilägenheterna.

§ 26

Ett exemplar af denna förordning skall under den tid, meddeladt tillståndsbevis gäller, vara anslaget inom bryggeriet på ställe, som kontrollören bestämmer.

§ 27.

Fabrikanten ställe sig till efterrättelse hvad ordningsstadgan innehåller om hans åligganden samt de föreskrifter, chefen för kontrollbyrån eller vederbörande kontrolltjensteman i enlighet med denna förordning eller ordningsstadgan meddelar.

Art. IV.

Ansvarsbestämmelser.

§ 28.

1. Den, som för annat ändamål än eget husbehof utan tillståndsbevis eller rättighet enligt § 1 mom. 2 tillverkar maltdryck, gälde den i § 3 stadgade tillverkningskatt och böte första gången dubbelt och andra gången fyradubbelt skattens belopp. Skulle han ytterligare blifva dermed beträdd, gälde tillverkningskatt och böte åtta gånger skattens belopp.

2. Lag samma vare, om tillverkning af maltdryck utöfvas till eget husbehof af person, som från rätt dertill jemlikt § 1 mom. 1 undantagits.

3. I de fall, som i mom. 1 och 2 afses, skall tillverkningskatten bestämmas till det i § 3 mom. 1 föreskrifna minsta belopp för en månads afverkning; dock att, om den olagliga tillverkningen fortgått längre eller andra omständigheter påkalla högre beräkning, skatten derefter lämpas, hvarvid i brist af bevis om tätare brygder eller större inmäskning skall antagas, att en brygd om dagen verkstälts, samt att det inmäskade maltets mängd i okrossadt tillstånd uppgått till hälften af mäskkarsrymden. Vid denna beräkning antages, att en hektoliter okrossadt malt väger 52 kilogram.

§ 29.

1. Den, som genom inmäskning eller eftermäskning af råämnen, hvilka äro förbjudna eller icke blifvit i föreskrifven ordning vägda, eller på annat sätt försnillar skatten, eller för sådant ändamål vidtager någon åtgärd med vågapparaten, eller utan tillstånd ändrar godkänd eller insätter ny maltkross eller vågapparat, eller begagnar ändrad eller ny insatt maltkross eller vågapparat, som ännu icke godkänts,

eller efter gjord driftsanmälan men utan tillståndsbevis börjar maltkrossningen,

eller olofligen bryter försegling, öppnar eller borttager lås, som kontrolltjensteman åsatt, gälde den skatt, som försnillats, och böte från och med 500 till och med 1500 kronor.

2. Öfverträdes bestämmelse i § 21, vare bot som i nästföregående moment sägs och det olagligen upplagda förbrutet.

§ 30.

Vid öfverträdelse af stadgandet i § 19 vare böter från och med 100 till och med 1000 kronor, hvarjemte krossningsredskapen skall vara förbruten.

§ 31.

Den, som bryter mot bestämmelserna i § 18 mom. 1, eller vägrar den, hvilken eger anställa undersökning om förbrytelse mot denna förordning, tillträde till rum eller byggnad, der undersökningen må ske,

eller underlåter att ordentligt föra eller vägrar vederbörande kontrolltjensteman tillgång till de böcker, som omförmälas i §§ 22 och 23,

eller annorledes lägger hinder i vägen för kontrollpersonalen att fullgöra sina tjensteåligganden, straffes med böter från och med 100 till och med 1000 kronor.

§ 32.

Vid förbrytelse, hvarom handlas i §§ 28, 29, 30 och 31, ansvare fabrikant för hustrus, barns, tjenstefolks och vid bryggeriet anstälde arbetares gerningar, så framt icke omständigheterna göra sannolikt, att förbrytelsen skett utan hans vetskap och vilja.

§ 33.

Vid åsidosättande eller öfverträdelse af hvad för fabrikant stadgas i § 7 mom. 2, 3 och 4, § 8 i hvad den angår de i § 29

ej omförmälta delar, § 9 mom. 4, § 12 mom. 1, §§ 13, 14 och 20, § 22 såvidt den afser der omförmälta boks aflemnande, samt §§ 24, 26 och 27 vare bot från och med 20 till och med 200 kronor.

§ 34.

Underlåter fabrikant att fullgöra den i § 9 mom. 5 stadgade skyldighet, skall han erlagga dubbel tillverkningskatt för det malt, som, utöfver hvad i driftsanmälan beräknats, blifvit krossadt från och med den kalendermånad, under hvilken uppgiften i samma anmälan först öfverskreds, till dess säkerhet ställes.

§ 35.

När undersökning, hvarom i § 41 sägs, anställes mellan kl. 9 om aftonen och kl. 6 om morgonen å ställe, dit kontrollpersonalen ej då eger fritt tillträde, men förbrytelse ej upptäckes, böte förrättningsmannen från och med 5 till och med 50 kronor, der han ej finnes hafva egt skäligen anledning till undersökningen.

§ 36.

Böter, som ådömts efter denna förordning, skola, om tillgång till deras gäldande brister, förvandlas enligt allmän strafflag.

§ 37.

Då tillverkningskatt jemte böter enligt denna förordning ådömts, må, der tillgång saknas till skatten eller någon del deraf, böterna ej kunna med penningar gäldas, utan skall den sakfælde i stället undergå motsvarande förvandlingsstraff.

§ 38.

Af böter, som ådömts enligt denna förordning, samt af försäljningsbeloppet för redskap eller annan egendom, som ansetts förbruten, tillfalle två tredjedelar åklagaren och en tredjedel fattigkassan i den stad eller socken, der förbrytelsen är begången. Finnes särskild angifvare, tage han hälften af åklagarens andel.

Art. V.

Föreskrifter i afseende å förordningens verkställighet.

§ 39.

Kongl. Maj:ts Befallningshafvande hålle allvarlig hand öfver iakttagande af hvad i denna förordning är stadgadt.

§ 40.

Lands- och stadsfiskaler samt krono-, stads- och polisbetjente äro skyldige att åtala förbrytelser mot denna förordning. Angivelse till åtal må göras af en hvar, dock ej af föräldrar och barn eller makar eller syskon mot hvarandra, ej heller af annan skyldeman mot den, hos hvilken han njuter kost eller underhåll, eller af fosterbarn mot fosterföräldrar eller af tjenare under den tid, de äro i tjensten, mot husbondefolk.

§ 41.

1. De i näst föregående § omförmälte allmänne åklagare ega att anställa undersökning om förbrytelse mot denna förordning samt att verkställa beslag. Samma rätt tillkommer kontrolltjensteman i fråga om bryggeri, öfver hvilket han har tillsyn.

2. Den, som förrättar undersökning, bör för att dervid tillgodonjuta honom af lag tillförsäkradt skydd vid förrättningen synbart bära påbjudet tienstetecken eller, innan förrättningen företages, uppvisa fullmägt eller förordnande; dock vare kontrolltjensteman och i orten boende eller känd krono- eller stadsbetjent frikallade från skyldigheten att sålunda styrka sin behörighet.

3. Beslag skall göras i vittnes närvaro. Innehafvare af hvad i beslag tages eller i hans frånvaro hans ombud på stället eller någon af hans husfolk skall förut tillsägas om beslag, som verkställas af allmän åklagare.

Art. VI.

Allmän bestämmelse.

§ 42.

Med fabrikant förstås i denna förordning den person, hvilken såsom egare, innehafvare, verkställande direktör eller i annan egenskap har högsta inseeende öfver bryggeriets skötsel, och till hvilken därför det i § 9 mom. 3 omförmälta tillståndsbevis skall ställas.

Öfvergångsstadganden.

§ 43.

Skulle för bryggeri, som är i verksamhet när denna förordning utfärdas, en eller flera af ofvan stadgade kontrollföreskrifter icke kunna tillämpas, må på Kongl. Maj:ts särskilda pröfning bero att medgifva, att det oaktadt tillverkning af maltdryck vid sådant bryggeri får ega rum, samt att bestämma de särskilda kontrollåtgärder, som för dylikt fall skola på fabrikantens bekostnad vidtagas.

§ 44.

För bryggeri, som varit i gång inom tolf månader före denna förordnings utfärdande, vare under de första fem tillverkningsåren minsta tillverkningskatten 720 kronor för helt tillverkningsår och i förhållande derefter för den kortare tid, hvarunder bryggeriet skolat enligt driftsanmälan hållas i gång; och skall för sådant bryggeri under samma fem år den § 9 mom. 2 omförmälta minsta säkerheten vara 120 kronor.

§ 45.

Denna förordning träder i kraft den 1

188 .

ALTERNATIVT FÖRSLAG

till

Förordning angående beskattning af maltdrycker.

Art. I.

Om skattens beräkning, erläggande och återbäring.

§ 1.

1. Vid all tillverkning af maltdrycker till afsalu skall med det undantag, som i nästa moment sägs, erläggas en tillverknings-skatt i förhållande till *det mål* torkadt eller rostadt malt, som användes för tillverkningen; och — — — — — maltdrycker.
2. Å apotek — — — — — stadgas.
3. Vid tillverkning — — — — — socker eller dylikt.

§ 2.

1. *Med det undantag, hvarom i § 18 sägs, skall det skattepligtiga maltet bestämmas förmedelst sjelfregistrerande, justerad mätapparat, som skall vara inrättad och i afskildt rum uppstald enligt föreskrifterna i gällande ordningsstadga för bryggerierna i riket. Denna mätapparat skall bekostas af fabrikanten.*

2. Det skattepligtiga maltet skall krossas å särskild, i nyss omförmälta rum anbragt malkross, så förbunden med *mätapparaten*, att maltet ej, utan att genomgå denna, kan förarbetas.

Ann. Skiljaktigheterna mellan de båda förslagen äro utmärkta med *kursiv stil*.

§ 3.

1. Tillverkningskatten skall erläggas med 2 kronor för hvarje hektoliter torkadt eller rostadt malt, som *uppmätes* för krossning, dock minst med 1440 kronor för helt tillverkningsår och i förhållande derefter för den kortare tid, hvarunder bryggeriet skolat enligt den i § 9 föreskrifna anmälan vara i gång.

2. Tillverkningsåret — — — — — påföljande året.

§ 4.

1. Inom fjorton dagar efter slutet af hvarje kalendermånad skall tillverkningskatten för det under samma månad *uppmätta* maltet, inbetalas till landtränteriet i det län, der bryggeriet är beläget; och — — — — — tillverkningskatt.

2. Om *uppmätt* malt eller deraf beredd vört, innan denna lemnat kylskeppet, så väsentligen skadats genom vådeld eller annan af fabrikanten ej vållad olyckshändelse, att maltet eller vörten ej kan användas för tillverkningen, må eftergift af tillverkningskatten kunna vinnas. Ansökan härom, — — — Kongl. Maj:t.

§ 5.

Vid utförsel — — — — — stadgar.

Art. II.**Om anmälan för tillverkning af maldrycker.****Afdelning 1.****Fabriksanmälan.**

§ 6.

1. För bryggeri, som första gången, efter det denna förordning trädt i kraft, skall sättas i gång, eller som då skall vara i verksamhet, åligger fabrikanten att minst 30 dagar, innan kross-

ning af skattepligtigt malt eger rum, till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i det län, der bryggeriet är beläget, inlemna skriftlig fabriksanmälan med uppgift om:

e) malkross och *mätapparat*, deras konstruktion och uppställning;

fastställda formulär.

2. Vid denna — — — — — ändamål.
3. De i denna — — — — — exemplar.

§ 7.

1. Då fabriksanmälan — — — — — anledning.
2. Besigtningssmannen — — — — — uppgifter.
3. Fabrikanten — — — — — det andra.
4. Sedan besigtningen — — — — — kontrolltjenstemännen.

§ 8.

Byggnader, lägenheter, apparater eller kärl, som — — — — — redskapens godkännande. Ej må malkross eller *mätapparat* ändras eller ny sådan redskap i bryggeriet insättas, innan skriftlig anmälan derom ingifvits till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande och öfverkontrollören gifvit sitt samtycke till arbetets påbörjande.

Afdelning 2.

Driftsanmälan.

§ 9.

1. Då bryggeri under tillverkningsåret skall sättas i gång eller vid dess början vara i verksamhet, åligger fabrikanten att minst tio dagar förr, än malkrossningen företages, till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande ingifva skriftlig driftsanmälan med uppgift om:

b) *huru mycket* malt, han beräknar i medeltal skola komma att krossas hvarje helgfritt dygn under den tid, för hvilken drifts-anmälan gäller;

- — — — —
 2. Samtidigt — — — — — minst 240 kronor.
 3. Varder — — — — — företagande.
 4. Vill fabrikanter — — — — —
 — — — — — Kongl. Maj:ts Befallningshafvande.

5. Har under någon kalendermånad *mängden* af det krossade maltet i medeltal för hvarje dygn uppgått till mer än en femtedel utöfver hvad i driftsanmälan uppgifvits, då skall, derest sagda anmälan gält för minst halfva månaden, fabrikanter inom 14 dagar efter månadens slut ställa säkerhet för den skatt, som svarar mot den tillökade medelafverkningen för två månader.

6. De i denna — — — — — godkännande.

§ 10.

1. Har bryggeri — — — — — öfverkontrollören.
 2. När anmälan — — — — — tillståndsbevis.

§ 11.

Om maltkrossning — — — — — kontrollörsarfvode.

Afdelning 3.

Brygdanmälan.

§ 12.

1. Fabrikanter är pligtig att för hvarje brygd, minst 12 timmar innan maltets krossning börjas, hos kontrollören enligt fastställt formulär göra skriftlig anmälan om:

a) *huru mycket* malt, som skall krossas för brygden;

- — — — —
 2. Fabrikanter — — — — — omförmålas.

§ 13.

1. Sedan brygdanmälan verkstälts, skall kontrollören för hvarje brygd utfärda bryggsedel, hvori fabrikanten har att anteckna såväl, före maltkrossningens början, kontrollurets ställning som ock vid krossningens slut det *litertal*, uret då visar, samt dessutom tiden, då inmäskningen börjat. I det fall, som afses i § 18 mom. 2, skall fabrikanten i stället för förstnämnda två uppgifter vid *mätningens* slut å bryggsedeln anteckna det *uppmätta* maltets *mängd*.

2. Bryggsedel — — — — — bryggeriet.

§ 14.

1. Kan anmäld — — — — — anledningen dertill.

2. Går bryggsedel — — — — — ny bryggsedel.

Art. III.

Om kontrollen vid bryggerierna.

§ 15.

Öfverinseendet — — — — — byrå.

§ 16.

1. Under tillsyn — — — — — ordningsstadgan.

2. Öfverkontrollörer — — — — — antal.

3. Kontrollörer — — — — — öfverkontrollör.

4. Kontrollör — — — — — skolat höra.

5. Då assistent — — — — — denne.

6. Om skjutsersättning — — — — — ordningsstadgan.

§ 17.

För kontrollmätning af mäskegodset och för begagnande i det fall, hvarom förmäles i nästa §, skall fabrikanten i bryggeriet hålla nödigt antal justerade *mälkärl*.

§ 18.

1. Inträffar skada å den i § 2 föreskrifna *mätapparaten* eller yppar sig skälig anledning misstänka, att dess utslag ej äro tillförlitliga, åligger det fabrikanter att ofördröjligen anmäla förhållandet hos kontrollören; och — — — — — fabrikanter.

2. Kan anmärkt fel i *mätapparaten* ej oförtöfvadt afhjelpas, skall krossen vid de tillfällen, då han icke begagnas, stå under kronans lås eller försegling, och vare i ty fall kontrollören skyldig att närvara, då malt *mätes* eller krossas.

§ 19.

Utom sådan malkross — — — — — bestämmelser.

§ 20.

1. Omäktad spanmål — — — — — afsedda.
2. Spanmål — — — — — ordningsstadgan.

§ 21.

1. Okrossadt malt — — — — — bryggerilägenheterna.
2. Maltet — — — — — egt rum.
3. Krossadt malt — — — — — utföras.
4. I bryggeriet — — — — — tillsats till malt.

§ 22.

Fabrikanten är pliktig — — — — — tre dagar derefter.

§ 23.

Fabrikanten före — — — — — öfverkontrollören.

§ 24.

Arbetsbiträde och redskap, som fordras för uppmätning af kärl, anbringande af vederbörliga beteckningar å desamma, direkt *uppmätning af mäskgodset, uppvägning af malt* med flera kontroll-

åtgärder, ställe fabrikanter utan ersättning till kontrollörens förfogande.

§ 25.

Bryggeriet skall stå öppet — — — bryggerilägenheterna.

§ 26.

Ett exemplar — — — — — bestämmer.

§ 27.

Fabrikanten — — — — — meddelar

Art. IV.

Ansvarsbestämmeiser.

§ 28.

1. Den, som — — — — — skattens belopp.
2. Lag samma vare, — — — — — undantagits.
3. I de fall, som — — — — — väger 52 kilogram.

§ 29.

1. Den, som genom inmäskning eller eftermäskning af råämnen, hvilka äro förbjudna eller icke blifvit i föreskrifven ordning *uppmätta*,
 eller på annat sätt försnillar skatten,
 eller för sådant ändamål vidtager någon åtgärd med *mätapparaten*,
 eller utan tillstånd ändrar godkänd eller insätter ny malkross eller *mätapparat*,
 eller begagnar ändrad eller ny insatt malkross eller *mätapparat*, som ännu icke godkänts,
 eller efter gjord driftsanmälan men utan tillståndsbevis börjar malkrossningen,

eller olofligen bryter försegling, öppnar eller borttager lås, som kontrolltjensteman åsatt, gälde den skatt, som försnillats, och böte från och med 500 till och med 1500 kronor.

2. Öfverträdes bestämmelse i § 21, vare bot som i nästföregående moment sägs och det olagligen upplagda förbrutet.

3. *Då fråga uppstår om ansvar enligt nästföregående moment skall, der ej annorlunda styrkes, antagas, att 100 liter okrossadt malt efter krossningen utgör 137 liter.*

§ 30.

Vid öfverträdelse — — — — — förbruten.

§ 31.

Den, som bryter — — — — till och med 1000 kronor.

§ 32.

Vid förbrytelse, — — — — — vetskap och vilja.

§ 33.

Vid åsidosättande — — — — till och med 200 kronor.

§ 34.

Underlåter fabrikant — — — — — ställes.

§ 35.

När undersökning, — — — — — undersökningen.

§ 36.

Böter, som — — — — — strafflag.

§ 37.

Då tillverkningskatt — — — — förvandlingsstraff.

§ 38.

Af böter, — — — — — åklagarens andel.

Art. V.**Föreskrifter i afseende å förordningens verkställighet.**

§ 39.

Kongl. Maj:ts Befallningshafvande — — — — stadgadt.

§ 40.

Lands- och stadsfiskaler — — — — mot husbondefolk.

§ 41.

1. De i näst föregående — — — — — har tillsyn.
2. Den, som — — — — — behörighet.
3. Beslag — — — — — allmän åklagare.

Art. VI.**Allmän bestämmelse.**

§ 42.

Med fabrikant förstås — — — — — skall ställas.

Öfvergångsstadganden.

§ 43.

Skulle för bryggeri, — — — — — vidtagas.

§ 44.

För bryggeri, — — — — — vara 120 kronor.

§ 45.

Denna förordning träder i kraft den 1 188 .

TABELLBILAGOR.

Tab. N:o I. Antalet salubryggerier för hvarje stad

	Antal bryggerier.	Afverkad malt		Porter.
		i Hektoliter.	i Kilogram.	Hektoliter.
Stockholms stad	18	142,205,4	7,394,680,8	8,911,0
Stockholms län.				
Städer:				
Sigtuna	—	—	—	—
Öregrund	—	—	—	—
Södertelje	1	4,121,8	214,333,6	—
Norrtelje	1	1,324,7	68,884,4	—
Östhammar	—	—	—	—
Waxholm	—	—	—	—
Landsbygden	—	—	—	—
Summa	2	5,446,5	253,218,0	—
Upsala län.				
Städer:				
Upsala	8	14,139,8	735,269,6	—
Enköping	1	3,158,0	164,216,0	—
Landsbygden	—	—	—	—
Summa	9	17,297,8	899,485,6	—
Södermanlands län.				
Städer:				
Nyköping	2	1,658,0	86,216,0	—
Eskilstuna	1	4,230,2	219,970,4	—
Strengnäs	1	244,7	12,724,0	—
Torshälla	—	—	—	—
Mariefred	1	46,1	2,397,2	—
Trosa	1	51,1	2,657,2	—
Landsbygden	3	732,8	38,105,6	—
Summa	9	6,962,9	362,070,8	—
Östergötlands län.				
Städer:				
Linköping	2	4,053,4	210,776,8	—
Norrköping	5	18,595,9	966,986,8	—

	Antal brygge- rier.	Afverkad malt		Porter. Hektoliter.
		i Hektoliter.	i Kilogram.	
Söderköping	4	1,120,9	58,286,8	—
Wadstena	1	928,4	48,276,8	—
Skeninge	1	779,8	40,549,6	—
Landsbygden	13	5,465,7	284,216,4	—
Summa	26	30,944,1	1,609,093,2	—
Jönköpings län.				
Städer:				
Jönköping	2	3,515,0	182,780,0	—
Eksjö	2	923,7	48,032,4	78,5
Grenna	—	—	—	—
Landsbygden	13	5,119,9	266,234,8	—
Summa	17	9,558,6	497,047,2	78,5
Kronobergs län.				
Stad:				
Wexjö	1	626,5	32,578,0	—
Landsbygden	13	1,777,7	92,440,4	54,9
Summa	14	2,404,2	125,018,4	54,9
Kalmar län.				
Städer:				
Kalmar	6	2,761,6	143,603,2	—
Westervik	3	1,158,8	60,257,6	—
Wimmerby	1	131,6	6,843,2	—
Borgholm	3	459,8	23,909,6	—
Oskarshamn	3	3,792,2	197,194,4	—
Landsbygden	21	4,020,7	209,076,4	—
Summa	37	12,324,7	640,884,4	—
Gotlands län.				
Stad:				
Wisby	2	3,297,4	171,464,8	—
Landsbygden	—	—	—	—
Summa	2	3,297,4	171,464,8	—

af		Bryggerier med mindre afverkning än 18,000 kgr. malt.		Bryggerier med mindre afverkning än 36,000 kgr. malt.		
Öl.	Dricka.					
Hektoliter.	Hektoliter.	Antal.	Afverkning.	Antal.	Afverkning.	
1,309,1	281,5	2	3,549,6	4	57,165,9	Söderköping.
1,482,3	217,8	—	—	—	—	Wadstena.
1,261,5	230,6	—	—	—	—	Skeniuge.
5,928,6	9,022,4	10	82,885,2	11	108,961,5	Landsbygden.
30,050,5	37,494,6	12	86,434,8	15	166,127,4	Summa.
Jönköpings län.						
Städer:						
5,870,3	654,1	—	—	—	—	Jönköping.
1,583,2	353,3	1	4,829,7	1	4,829,7	Eksjö.
—	—	—	—	—	—	Grenna.
8,161,3	858,1	11	64,107,0	12	92,009,1	Landsbygden.
15,614,8	1,865,5	12	68,936,7	13	96,838,8	Summa.
Kronobergs län.						
Stad:						
916,1	196,3	—	—	1	32,578,0	Wexjö.
2,477,4	769,9	12	68,243,1	13	92,440,4	Landsbygden.
3,393,5	966,2	12	68,243,1	14	125,018,4	Summa.
Kalmar län.						
Städer:						
3,375,8	2,790,0	4	42,398,4	4	42,398,4	Kalmar.
680,3	3,663,8	1	14,790,0	3	60,257,6	Westervik.
209,3	—	1	6,843,2	1	6,843,2	Wimmerby.
161,8	262,9	3	23,909,6	3	23,909,6	Borgholm.
5,464,3	1,765,7	1	6,681,0	2	24,799,2	Oskarshamn.
6,533,3	818,8	15	51,216,1	21	209,076,4	Landsbygden.
16,424,8	9,301,2	25	145,838,3	34	367,284,4	Summa.
Gotlands län.						
Stad:						
3,663,8	3,140,4	—	—	—	—	Wisby.
—	—	—	—	—	—	Landsbygden.
3,663,8	3,140,4	—	—	—	—	Summa.

	Antal brygge- rier.	Afverkad malt		Porter. Hektoliter.
		i Hektoliter.	i Kilogram.	
Blekinge län.				
Städer:				
Karlskrona.....	14	9,585,9	498,466,8	—
Karlshamn.....	3	373,0	19,396,0	—
Sölvesborg.....	1	473,7	24,632,4	15,7
Landsbygden.....	11	5,253,5	273,182,0	157,0
Summa	29	15,686,1	815,677,2	172,7
Kristianstads län.				
Städer:				
Kristianstad.....	2	3,941,1	204,937,2	—
Engelholm.....	1	824,4	42,868,8	—
Cimbrishamn.....	—	—	—	—
Landsbygden.....	5	6,321,0	328,692,0	130,8
Summa	8	11,086,5	576,498,0	130,8
Malmöhus län.				
Städer:				
Malmö.....	12	11,687,7	607,760,4	—
Landskrona.....	9	4,507,9	234,410,8	—
Ystad.....	1	207,2	10,774,4	—
Lund.....	9	4,039,5	210,054,0	—
Helsingborg.....	6	4,379,1	227,713,2	34,5
Skanör och Falsterbo.....	—	—	—	—
Trelleborg.....	2	281,8	14,653,6	—
Landsbygden.....	28	9,149,7	475,784,4	—
Summa	67	34,232,9	1,781,150,8	34,5
Hallands län.				
Städer:				
Halmstad.....	2	3,999,0	207,948,0	12,7
Warberg.....	3	769,7	40,024,4	—
Laholm.....	1	953,3	49,571,6	—
Falkenberg.....	—	—	—	—
Kungsbacka.....	—	—	—	—
Landsbygden.....	—	—	—	—
Summa	6	5,722,0	297,544,0	12,7

verkning af		Bryggerier med mindre afverkning än 18,000 kgr. malt.		Bryggerier med mindre afverkning än 36,000 kgr. malt.		
Öl.	Dricka.					
Hektoliter.	Hektoliter.	Antal.	Afverkning.	Antal.	Afverkning.	
13,674,8	2,014,4	13	75,951,2	13	75,951,2	Blekinge län.
86,3	978,7	3	19,396,0	3	19,396,0	Städer:
314,0	392,5	—	—	1	24,632,4	Karlskrona.
6,532,5	2,338,2	9	46,843,0	9	46,843,0	Karlshamn.
						Sölvesborg.
						Landsbygden.
20,607,6	5,723,8	25	142,190,2	26	166,822,6	Summa.
						Kristianstads län.
5,705,1	2,617,0	—	—	—	—	Städer:
1,269,2	418,7	—	—	—	—	Kristianstad.
—	—	—	—	—	—	Engelholm.
9,831,7	22,1	3	19,839,0	4	45,063,6	Cimbrishamn.
						Landsbygden.
16,806,0	3,057,8	3	19,839,0	4	45,063,6	Summa.
						Malmöhus län.
11,276,3	25,743,4	4	56,686,5	7	152,435,1	Städer:
4,983,0	3,461,2	7	45,486,9	7	45,486,9	Malmö.
314,0	130,8	1	10,774,4	1	10,774,4	Landskrona.
3,702,8	7,209,6	7	69,120,3	8	91,932,6	Ystad.
5,697,1	4,511,8	3	23,237,8	5	86,013,7	Lund.
—	—	—	—	—	—	Helsingborg.
94,2	1,151,4	2	14,653,6	2	14,653,6	Skånör och Falsterbo.
7,662,8	13,673,3	24	124,737,8	26	172,254,5	Trelleborg.
						Landsbygden.
33,730,2	55,881,5	48	344,007,3	56	573,550,8	Summa.
						Hallands län.
6,480,4	815,6	—	—	—	—	Städer:
916,0	2,119,9	2	16,369,2	3	40,024,4	Halmstad.
1,054,6	340,2	—	—	—	—	Warberg.
—	—	—	—	—	—	Laholm.
—	—	—	—	—	—	Falkenberg.
—	—	—	—	—	—	Kungsbacka.
—	—	—	—	—	—	Landsbygden.
8,451,0	3,275,7	2	16,369,2	3	40,024,4	Summa.

	Antal brygge- rier.	Afverkad malt		Till- Porter. Hektoliter.
		i Hektoliter.	i Kilogram.	
Göteborgs och Bohus län.				
Städer:				
Göteborg	10	53,791,1	2,797,137,2	31,404,0
Uddevalla	4	3,396,2	176,602,4	—
Marstrand	—	—	—	—
Kungälf	1	290,5	15,106,0	—
Strömstad	1	238,1	12,381,2	—
Landsbygden	10	15,692,6	816,015,2	—
Summa	26	73,408,5	3,817,242,0	31,404,0
Elfsborgs län.				
Städer:				
Wenersborg	3	2,296,5	119,418,0	—
Borås	3	1,879,5	97,734,0	—
Ulricehamn	1	387,4	20,144,8	—
Alingsås	3	1,283,6	66,747,2	—
Åmål	—	—	—	—
Landsbygden	1	209,3	10,883,6	—
Summa	11	6,056,3	314 927 6	—
Skaraborgs län.				
Städer:				
Mariestad	1	2,368,4	123,156,8	83,7
Lidköping	2	2,740,6	142,511,2	—
Skara	2	995,0	51,740,0	—
Hjo	1	513,9	26,722,8	—
Sköfde	2	1,342,8	69,825,6	—
Falköping	1	526,3	27,367,6	—
Landsbygden	5	739,8	38,469,6	26,2
Summa	14	9,220,8	479,793,6	109,9
Wermlands län.				
Städer:				
Karlstad	1	1,223,7	63,632,4	—
Kristinehamn	1	514,0	26,728,0	—
Filipstad	2	1,257,8	65,405,6	—
Landsbygden	10	6,566,8	341,473,6	—
Summa	14	9,502,3	497,239,6	—

verkning af		Bryggerier med mindre afverkning än 18,000 kgr. malt.		Bryggerier med mindre afverkning än 36,000 kgr. malt.		
Öl.	Dricka.	Antal.	Afverkning.	Antal.	Afverkning.	
Hektoliter.	Hektoliter.					
49,508,2	26,646,6	—	—	2	53,254,2	Göteb. o. Bohus län.
107,3	6,935,0	2	34,470,9	2	34,470,9	Städer:
—	—	—	—	—	—	Göteborg.
183,2	471,1	1	15,106,0	1	15,106,0	Uddevalle.
376,8	255,8	1	12,381,2	1	12,381,2	Marstrand.
4,121,8	44,856,4	7	72,369,0	7	72,369,0	Kungälf.
						Strömstad.
						Landsbygden.
54,297,3	79,164,9	11	134,327,1	13	187,581,3	Summa.
						Elfsborgs län.
2,648,4	3,231,9	—	—	1	27,621,6	Städer:
2,747,8	1,766,5	2	21,216,0	2	21,216,0	Wenersborg.
549,6	130,8	—	—	1	20,144,8	Borås.
1,701,6	609,4	2	17,013,6	2	17,013,6	Ulricehamn.
—	—	—	—	—	—	Alingsås.
340,2	65,4	1	10,883,6	1	10,883,6	Åmål.
						Landsbygden.
7,987,6	5,804,0	5	49,113,2	7	96,879,6	Summa.
						Skaraborgs län.
4,056,3	1,591,1	—	—	—	—	Städer:
3,302,8	1,432,5	1	14,795,1	1	14,795,1	Mariestad.
808,6	2,350,0	1	8,466,0	1	8,466,0	Lidköping.
732,7	159,6	—	—	1	26,722,8	Skara.
1,575,7	821,7	1	846,6	1	846,6	Hjo.
1,046,8	130,8	—	—	1	27,367,6	Sköfde.
613,1	1,135,2	5	38,469,6	5	38,469,6	Falköping.
						Landsbygden.
12,136,0	7,620,9	8	62,577,3	10	116,667,7	Summa.
						Wermlands län.
1,491,7	2,093,6	—	—	—	—	Städer:
895,1	549,5	—	—	1	26,728,0	Karlstad.
2,033,9	774,1	—	—	1	27,698,1	Kristinehamn.
10,115,7	2,869,1	5	51,810,9	6	73,791,9	Filipstad.
						Landsbygden.
14,536,4	6,286,3	5	51,810,9	8	128,218,0	Summa.

	Antal brygge- rier.	Afverkad malt		Till-
		i Hektoliter.	i Kilogram.	Porter.
				Hektoliter.
Örebro län.				
Städer:				
Örebro	3	4,220,1	219,445,2	—
Askersund	1	1,052,6	54,735,2	—
Nora	2	454,6	23,639,2	—
Lindesberg	2	412,8	21,465,6	—
Landsbygden	9	1,910,0	99,320,0	—
Summa	17	8,050,1	418,605,2	—
Westmanlands län.				
Städer:				
Westerås	1	2,255,8	117,301,6	—
Arboga	1	2,355,3	122,475,6	—
Köping	1	1,110,8	57,761,6	—
Sala	2	4,809,5	250,094,0	—
Landsbygden	1	414,4	21,548,8	—
Summa	6	10,945,8	569,181,6	—
Kopparbergs län.				
Stad:				
Falun	3	2,728,8	141,897,6	—
Landsbygden	8	2,281,2	118,622,4	—
Summa	11	5,010,0	260,520,0	—
Gefleborgs län.				
Städer:				
Gefle	7	19,979,1	1,038,913,2	353,4
Hudiksvall	1	1,994,5	103,714,0	—
Söderhamn	2	2,486,9	129,318,8	—
Landsbygden	5	1,374,2	71,458,4	261,7
Summa	15	25,834,7	1,343,404,4	615,1
Westernorrlands län.				
Städer:				
Hernösand	1	1,989,5	103,454,0	—
Sundsvall	3	9,408,4	489,236,8	—
Landsbygden	3	2,342,2	121,794,4	—
Summa	7	13,740,1	714,485,2	—

verkning af		Bryggerier med mindre afverkning än 18,000 kgr. malt.		Bryggerier med mindre afverkning än 36,000 kgr. malt.		
Öl.	Dricka.	Antal.	Afverkning.	Antal.	Afverkning.	
Hektoliter.	Hektoliter.					
6,362,4	2,591,9	—	—	—	—	Örebro län. Städer: Örebro. Askersund. Nora. Lindesberg. Landsbygden. Summa.
1,308,5	654,2	—	—	—	—	
534,5	1,100,9	2	23,639,2	2	23,639,2	
522,4	349,3	2	21,465,6	2	21,465,6	
1,793,2	2,186,0	7	39,925,4	9	99,320,0	
10,521,0	6,882,3	11	85,030,2	13	144,424,8	
2,511,5	3,729,2	—	—	—	—	Westmanlands län. Städer: Westerås. Arboga. Köping. Sala. Landsbygden. Summa.
2,617,0	4,000,0	—	—	—	—	
1,245,8	1,999,8	—	—	—	—	
7,735,9	5,179,0	—	—	1	21,134,4	
654,2	235,5	—	—	1	21,548,8	
14,764,4	15,143,5	—	—	2	42,683,2	
3,701,6	2,915,3	1	6,308,7	1	6,308,7	Kopparbergs län. Stad: Falun. Landsbygden. Summa.
2,820,2	4,183,6	5	37,566,6	8	118,622,4	
6,521,8	7,098,9	6	43,875,3	9	124,931,1	
32,907,8	17,359,2	2	16,779,0	2	16,779,0	Gefleborgs län. Städer: Gefle. Hudiksvall. Söderhamn. Landsbygden. Summa.
3,863,6	2,679,8	—	—	—	—	
3,166,5	1,046,8	—	—	1	25,367,4	
1,517,5	3,998,7	4	38,981,6	5	71,458,4	
41,455,4	25,084,5	6	55,760,6	8	113,604,8	
2,617,0	3,925,5	—	—	—	—	Westernorrlands län. Städer: Hernösand. Sundsvall. Landsbygden. Summa.
12,566,4	12,871,0	—	—	1	24,179,1	
3,185,4	1,409,3	—	—	2	67,646,4	
18,368,8	18,205,8	—	—	3	91,825,5	

	Antal brygge- rier.	Afverkad malt		Porter.
		i Hektoliter.	i Kilogram.	Hektoliter.
Jemtlands län.				
Stad:				
Östersund	2	468,2	24,346,4	—
Landsbygden	3	1,324,2	68,858,4	—
Summa	5	1,792,4	93,204,8	—
Westerbottens län.				
Städer:				
Umeå	2	1,553,9	80,802,8	—
Skellefteå	1	580,2	30,170,4	157,0
Landsbygden	—	—	—	—
Summa	3	2,134,1	110,973,2	157,0
Norrbottens län.				
Städer:				
Luleå	1	1,077,6	56,035,2	—
Piteå	—	—	—	—
Haparanda	—	—	—	—
Landsbygden	—	—	—	—
Summa	1	1,077,6	56,035,2	—

verkning af		Bryggerier med mindre afverkning än 18,000 kgr. malt.		Bryggerier med mindre afverkning än 36,000 kgr. malt.	
Öl.	Dricka.				
Hektoliter.	Hektoliter.	Antal.	Afverkning.	Antal.	Afverkning.
876,7	—	1	4,202,4	2	24,346,4
2,164,4	1,057,4	2	17,207,4	2	17,207,4
3,041,1	1,057,4	3	21,409,8	4	41,553,8
2,132,9	1,805,9	—	—	1	33,002,1
549,5	392,5	—	—	1	30,170,4
—	—	—	—	—	—
2,682,4	2,198,4	—	—	2	63,172,5
1,674,9	418,7	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
1,674,9	418,7	—	—	—	—

Jemtlands län.	
Stad:	Östersund.
Landsbygden.	
Summa.	
Westerbottens län.	
Städer:	Umeå.
	Skellefteå.
Landsbygden.	
Summa.	
Norrbottens län.	
Städer:	Luleå.
	Piteå.
	Haparanda.
Landsbygden.	
Summa.	

Tab. N:o II. Antalet salubryggerier i stä

	Antal brygge- rier.	Afverkad malt		Porter.
		i Hektoliter.	i Kilogram.	Hektoliter.
Stockholms stad	18	142,205,4	7,394,680,8	8,911,0
Stockholms län	2	5,446,5	283,218,0	—
Upsala "	9	17,297,8	899,485,6	—
Södermanlands "	6	6,230,1	323,965,2	—
Östergötlands "	13	25,478,4	1,324,876,8	—
Jönköpings "	4	4,438,7	230,812,4	78,5
Kronobergs "	1	626,5	32,578,0	—
Kalmar "	16	8,304,0	431,808,0	—
Gotlands "	2	3,297,4	171,464,8	—
Blekinge "	18	10,432,6	542,495,2	15,7
Kristianstads "	3	4,765,5	247,806,0	—
Malmöhus "	39	25,103,2	1,305,366,4	34,5
Hallands "	6	5,722,0	297,544,0	12,7
Göteborgs och Bohus "	16	57,715,9	3,001,226,8	31,404,0
Elfsborgs "	10	5,847,0	304,044,0	—
Skaraborgs "	9	8,487,0	441,324,0	83,7
Wermlands "	4	2,995,5	155,766,0	—
Örebro "	8	6,140,1	319,285,2	—
Westmanlands "	5	10,531,4	547,632,8	—
Kopparbergs "	3	2,728,8	141,897,6	—
Gefleborgs "	10	24,460,5	1,271,946,0	353,4
Westernorrlands "	4	11,397,9	592,690,8	—
Jemtlands "	2	468,2	24,346,4	—
Westerbottens "	3	2,134,1	110,973,2	157,0
Norrbottens "	1	1,077,6	56,035,2	—
Summa (städerna)	212	393,332,1	20,453,269,2	41,050,5
" (landet)...	162	70,695,7	3,670,170,4	630,6
Hela riket	374	464,027,8	24,129,445,6	41,681,1

om hvarje län samt deras tillverkning år 1880.

verkning af		Bryggerier med mindre afverkning än 18,000 kgr. malt.		Bryggerier med mindre afverkning än 36,000 kgr. malt.		
Öl.	Dricka.					
Hektoliter.	Hektoliter.	Antal.	Afverkning.	Antal.	Afverkning.	
202,001,8	154,092,8	—	—	—	—	Stockholms stad.
6,804,2	5,103,1	—	—	—	—	Stockholms län.
26,291,4	25,476,9	5	41,806,7	5	41,806,7	Upsala »
6,641,9	8,262,7	3	17,778,4	3	17,778,4	Södermanlands »
30,121,9	28,472,2	2	3,549,6	4	57,165,9	Östergötlands »
7,453,5	1,007,4	1	4,829,7	1	4,829,7	Jönköpings »
916,1	196,3	—	—	1	32,578,0	Kronobergs »
9,891,5	8,482,4	10	94,622,2	13	158,208,0	Kalmar »
3,663,8	3,140,4	—	—	—	—	Gotlands »
14,075,1	3,385,6	16	95,347,2	17	119,979,6	Blekinge »
6,974,3	3,035,7	—	—	—	—	Kristianstads »
26,067,4	42,208,2	24	219,959,5	30	401,296,3	Malmöhus »
8,451,0	3,275,7	2	16,369,2	3	40,024,4	Hallands »
50,175,5	34,308,5	4	61,958,1	6	115,212,3	Göteborgs och Bohus »
7,647,4	5,738,6	4	38,229,6	6	85,996,0	Elfsborgs »
11,522,9	6,485,7	3	24,107,7	5	78,198,1	Skaraborgs »
4,420,7	3,417,2	—	—	2	54,426,1	Wermlands »
8,727,8	4,696,3	4	45,104,8	4	45,104,8	Örebro »
14,110,2	14,908,0	—	—	1	21,134,4	Westmanlands »
3,701,6	2,915,3	1	6,308,7	1	6,308,7	Kopparbergs »
39,937,9	21,085,8	2	16,779,0	3	42,146,4	Gefleborgs »
15,183,4	16,796,5	—	—	1	24,179,1	Westernorrlands »
876,7	—	1	4,202,4	2	24,346,4	Jemtlands »
2,682,4	2,198,4	—	—	2	63,172,5	Westerbottens »
1,674,9	418,7	—	—	—	—	Norrbottnens »
510,015,3	399,108,4	82	690,952,8	110	1,433,891,8	Summa (städerna).
75,321,9	90,598,5	122	780,813,7	145	1,396,071,6	» (landet).
585,337,2	489,706,9	204	1,471,766,5	255	2,829,963,4	Hela riket.

Tab. N:o III. Antalet salubryggerier å landsby

	Antal brygge- rier.	Afverkad malt		Till-
				Porter.
		i Hektoliter.	i Kilogram.	Hektoliter.
Stockholms stad	—	—	—	—
Stockholms län	—	—	—	—
Upsala "	—	—	—	—
Södermanlands "	3	732,8	38,105,6	—
Östergötlands "	13	5,465,7	284,216,4	—
Jönköpings "	13	5,119,9	266,234,8	—
Kronobergs "	13	1,777,7	92,440,4	54,9
Kalmar "	21	4,020,7	209,076,4	—
Gotlands "	—	—	—	—
Blekinge "	11	5,253,5	273,182,0	157,0
Kristianstads "	5	6,321,0	328,692,0	130,8
Malmöhus "	28	9,149,7	475,784,4	—
Hallands "	—	—	—	—
Göteborgs och Bohus "	10	15,692,6	816,015,2	—
Elfsborgs "	1	209,3	10,883,6	—
Skaraborgs "	5	739,8	38,469,6	26,2
Wermlands "	10	6,566,8	341,473,6	—
Örebro "	9	1,910,0	99,320,0	—
Westmanlands "	1	414,4	21,548,8	—
Kopparbergs "	8	2,281,2	118,622,4	—
Gefleborgs "	5	1,374,2	71,458,4	261,7
Westernorrlands "	3	2,342,2	121,794,4	—
Jemtlands "	3	1,324,2	68,858,4	—
Westerbottens "	—	—	—	—
Norrbottnens "	—	—	—	—
Summa (landet) ..	162	70,695,7	3,676,176,4	630,6
» (städerna)	212	393,332,1	20,453,269,2	41,050,5
Hela riket	374	464,027,8	24,129,445,6	41,681,1

hvarje län samt deras tillverkning år 1880.

erkning af		Bryggerier med mindre afverkning än 18,000 kgr. malt.		Bryggerier med mindre afverkning än 36,000 kgr. malt.		
Öl.	Dricka.					
Hektoliter.	Hektoliter.	Antal.	Afverkning.	Antal.	Afverkning.	
—	—	—	—	—	—	Stockholms stad.
—	—	—	—	—	—	Stockholms län.
—	—	—	—	—	—	Upsala »
868,6	1,099,1	2	15,728,4	3	38,105,6	Södermanlands »
5,928,6	9,022,4	10	82,885,2	11	108,961,5	Östergötlands »
8,161,3	858,1	11	64,107,0	12	92,009,1	Jönköpings »
2,477,4	769,9	12	68,243,1	13	92,440,4	Kronobergs »
6,533,3	818,8	15	51,216,1	21	209,076,4	Kalmar »
—	—	—	—	—	—	Gotlands »
6,532,5	2,338,2	9	46,843,0	9	45,843,0	Blekinge »
9,831,7	22,1	3	19,839,0	4	45,063,6	Kristianstads »
7,662,8	13,673,3	24	124,737,8	26	172,254,5	Malmöhus »
—	—	—	—	—	—	Hallands »
4,121,8	44,856,4	7	72,369,0	7	72,369,0	Göteborgs och Bohus »
340,2	65,4	1	10,883,6	1	10,883,6	Elfsborgs »
613,1	1,135,2	5	38,469,6	5	38,469,6	Skaraborgs »
10,115,7	2,869,1	5	51,810,9	6	73,791,9	Wermlands »
1,793,2	2,186,0	7	39,925,4	9	99,320,0	Örebro »
654,2	235,5	—	—	1	21,548,8	Westmanlands »
2,820,2	4,183,6	5	37,566,6	8	118,622,4	Kopparbergs »
1,517,5	3,998,7	4	38,981,6	5	71,458,4	Gefleborgs »
3,185,4	1,409,3	—	—	2	67,646,4	Westernorrlands »
2,164,4	1,057,4	2	17,207,4	2	17,207,4	Jemtlands »
—	—	—	—	—	—	Westerbottens »
—	—	—	—	—	—	Norrbottens »
75,321,9	90,598,5	122	780,913,7	145	1,396,071,6	Summa (landet).
510,015,3	399,108,4	82	690,952,8	110	1,433,891,8	» (städerna).
585,337,2	489,706,9	204	1,471,766,5	255	2,820,963,4	Hela riket.

Tab. N:o IV. Antalet salubryggerier

	Antal brygge- rier.	Afverkad malt		Porter.
		i Hektoliter.	i Kilogram.	Hektoliter.
Stockholms stad	18	142,205,4	7,394,680,8	8,911,0
Stockholms län	2	5,446,5	283,218,0	—
Upsala "	9	17,297,8	899,485,6	—
Södermanlands "	9	6,962,9	362,070,8	—
Östergötlands "	26	30,944,1	1,609,093,2	—
Jönköpings "	17	9,558,6	497,047,2	78,5
Kronobergs "	14	2,404,2	125,018,4	54,9
Kalmar "	37	12,324,7	640,884,4	—
Gotlands "	2	3,297,4	171,464,8	—
Blekinge "	29	15,686,1	815,677,2	172,7
Kristianstads "	8	11,086,5	576,498,0	130,8
Malmöhus "	67	34,252,9	1,781,150,8	34,5
Hallands "	6	5,722,0	297,544,0	12,7
Göteborgs och Bohus "	26	73,408,5	3,817,242,0	31,404,0
Elfsborgs "	11	6,056,3	314,927,6	—
Skaraborgs "	14	9,226,3	479,793,6	109,9
Wermlands "	14	9,562,3	497,239,6	—
Örebro "	17	8,050,1	418,605,2	—
Westmanlands "	6	10,945,8	569,181,6	—
Kopparbergs "	11	5,010,0	260,520,0	—
Gefleborgs "	15	25,834,7	1,343,404,4	615,1
Westernorrlands "	7	13,740,1	714,485,2	—
Jemtlands "	5	1,792,4	93,204,8	—
Westerbottens "	3	2,134,1	110,973,2	157,0
Norrbottnens "	1	1,077,6	56,035,2	—
Summa	374	464,027,8	24,120,445,6	41,681,1

Summa maldrycker

riket samt deras tillverkning år 1880.

verkning af		Bryggerier med mindre afverkning än 18,000 kgr. malt.		Bryggerier med mindre afverkning än 36,000 kgr. malt.		
Öl.	Dricka.					
Hektoliter.	Hektoliter.	Antal.	Afverkning.	Antal.	Afverkning.	
202,001,8	154,092,8	—	—	—	—	Stockholms stad.
6,804,2	5,103,1	—	—	—	—	Stockholms län.
26,291,4	25,476,9	5	41,806,7	5	41,806,7	Upsala »
7,510,5	9,361,8	5	33,506,8	6	55,884,0	Södermanlands »
36,050,5	37,494,6	12	86,434,8	15	166,127,4	Östergötlands »
15,614,8	1,865,5	12	68,936,7	13	96,838,8	Jönköpings »
3,393,5	966,2	12	68,243,1	14	125,018,4	Kronobergs »
16,424,8	9,301,2	25	145,838,3	34	367,284,4	Kalmar »
3,663,8	3,140,4	—	—	—	—	Gotlands »
20,607,6	5,723,8	25	142,190,2	26	166,822,6	Blekinge »
16,806,0	3,057,8	3	19,839,0	4	45,063,6	Kristianstads »
33,730,2	55,881,5	48	344,697,3	56	573,550,8	Malmöhus »
8,451,0	3,275,7	2	16,369,2	3	40,024,4	Hallands »
54,297,3	79,164,9	11	134,327,1	13	187,581,3	Göteborgs och Bohus »
7,987,6	5,804,0	5	49,113,2	7	96,879,6	Elsborgs »
12,136,0	7,620,9	8	62,577,3	10	116,667,7	Skaraborgs »
14,536,4	6,286,3	5	51,810,9	8	128,218,0	Wermlands »
10,521,0	6,882,3	11	85,030,2	13	144,424,8	Örebro »
14,764,4	15,143,5	—	—	2	42,683,2	Westmanlands »
6,521,8	7,098,9	6	43,875,3	9	124,931,1	Kopparbergs »
41,455,4	25,084,5	6	55,760,6	8	113,604,8	Gefleborgs »
18,368,8	18,205,8	—	—	3	91,825,5	Westernorrlands »
3,041,1	1,057,4	3	21,409,8	4	41,553,8	Jemtlands »
2,682,4	2,198,4	—	—	2	63,172,5	Westerbottens »
1,674,9	418,7	—	—	—	—	Norrbottens »
585,337,2	489,706,9	204	1,471,760,5	255	2,820,963,4	Summa.

1,116,725,2 hektoliter.